

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 1237
Warszawa, 13 marca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Panią Małgorzatę Paprocką, Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Pana dr hab. Marka Rymśkę, Doradcę Prezydenta w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z wyrazami szacunku

(-) Andrzej Duda

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818), wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przyjęcie programu usług społecznych, a także zmiana programu poprzedzone są przeprowadzeniem konsultacji projektu programu albo zmiany programu z mieszkańcami tej gminy, w trybie, o którym mowa w art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940).”;

- 2) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Rodzaj i zakres zadań, w tym usług społecznych, przekazanych do realizacji centrum oraz strukturę organizacyjną centrum określa statut centrum nadany przez radę gminy w drodze uchwały.

2. Szczegółową organizację wewnętrzną i sposób funkcjonowania centrum określa regulamin organizacyjny, nadany przez dyrektora centrum w drodze zarządzenia.”;

- 3) po art. 22 dodaje się art. 22a w brzmieniu:

„Art. 22a. 1. Nazwa „centrum usług społecznych” może być używana wyłącznie dla oznaczenia centrum utworzonego zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.

2. Nazwa „centrum usług społecznych” podlega ochronie prawnej.”;

- 4) w art. 23:

- a) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pkt 2 – wchodzi organizator usług społecznych, koordynatorzy indywidualnych planów usług społecznych w liczbie dostosowanej do potrzeb wynikających z uwarunkowań lokalnych oraz mogą wchodzić inni pracownicy centrum;”;

- b) uchyla się ust. 6;

- 5) w art. 25 uchyla się ust. 1;

- 6) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. 1. Organizatorem usług społecznych może być osoba, która:

- 1) ma wykształcenie wyższe;

- 2) ma co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1;
- 3) ukończyła szkolenie, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4;
- 4) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

2. W okresie roku od dnia utworzenia centrum organizatorem usług społecznych w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.”;

- 7) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. Koordynatorem indywidualnych planów usług społecznych może być osoba, która:

- 1) spełnia wymogi przewidziane do wykonywania zawodu pracownika socjalnego lub ukończyła studia wyższe na jednym z kierunków:
 - a) praca socjalna,
 - b) pedagogika,
 - c) socjologia,
 - d) psychologia,
 - e) profilaktyka społeczna i resocjalizacja,
 - f) nauki o rodzinie,
 - g) polityka społeczna,
 - h) terapia zajęciowa,
 - i) politologia,
 - j) zdrowie publiczne;
- 2) ma co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1;
- 3) odbyła szkolenie z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych;
- 4) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie

popelnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

2. W okresie roku od dnia utworzenia centrum koordynatorem indywidualnych planów usług społecznych w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym ust. 1 pkt 3.”;

- 8) w art. 33 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W okresie roku od dnia utworzenia centrum organizatorem społeczności lokalnej w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.”;

- 9) w art. 34:

a) w ust. 1 wyrazy „art. 30 pkt 3 i art. 33 pkt 3” zastępuje się wyrazami „art. 30 ust. 1 pkt 3 i art. 33 ust. 1 pkt 3”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Szkolenia, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4, art. 30 ust. 1 pkt 3 i art. 33 ust. 1 pkt 3, organizuje się nie rzadziej niż raz w roku.”,

c) w ust. 2 wyrazy „art. 30 pkt 3 i art. 33 pkt 3” zastępuje się wyrazami „art. 30 ust. 1 pkt 3 i art. 33 ust. 1 pkt 3”;

- 10) po art. 34 dodaje się art. 34a i art. 34b w brzmieniu:

„Art. 34a. Regionalny ośrodek polityki społecznej prowadzi działania informacyjne i doradcze dla zainteresowanych gmin w zakresie utworzenia i działalności centrum.

Art. 34b. 1. Rada Ministrów może przyjąć rządowy program dofinansowania wynagrodzeń oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników określonych w tym programie, zatrudnionych w centrum.

2. Dofinansowanie wynagrodzeń, o którym mowa w ust. 1, może być wypłacane także w formie dodatku motywacyjnego.

3. Program, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów przyjmuje w drodze uchwały.

4. Program, o którym mowa w ust. 1, jest finansowany z dotacji celowej z budżetu państwa.

5. Do udzielania dotacji celowej z budżetu państwa na realizację programu, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisu art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1572, 1717, 1756 i 1907 oraz z 2025 r. poz. 39).

6. Środki z programu, o którym mowa w ust. 1, przeznacza się w całości na zwiększenie wynagrodzeń pracowników oraz pokrycie kosztów składek od tych wynagrodzeń.

7. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, nie stanowi podstawy naliczania świadczeń, odszkodowań i innych wypłat, wynikających z odrębnych przepisów, w tym dodatkowego wynagrodzenia rocznego i nagród rocznych.”;

11) uchyla się art. 47;

12) po rozdziale 5 dodaje się rozdział 5a w brzmieniu:

„Rozdział 5a

Przepisy karne

Art. 50a. 1. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, używa w nazwie, w firmie lub do określenia wykonywanej przez siebie działalności albo w reklamie określenia „centrum usług społecznych”, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej.”.

Art. 2. Z dniem wejścia w życie ustawy dotychczasowe stosunki pracy dyrektorów centrów usług społecznych zatrudnionych na podstawie powołania przekształcają się w stosunki pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

Art. 3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 34 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 34 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 2 i 4, które wchodzi w życie po upływie 5 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 1 pkt 3 i 12, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2028 r.

U Z A S A D N I E N I E

I. Cel i istota projektowanych rozwiązań

Projekt ustawy o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych zakłada wprowadzenie kilkunastu zmian do ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818; dalej również jako: ustawa z 2019 r.).

Projekt w zdecydowanej większości zawiera zmiany korygujące dotychczasowe rozwiązania, m.in. w zakresie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wymaganego do zatrudnienia na określonych w ustawie stanowiskach pracy w centrum usług społecznych (dalej również jako: centrum albo CUS), podstawy nawiązania stosunku pracy zawieranego z dyrektorem centrum oraz rodzaju jednostek, które mogą wchodzić w skład centrum. Większość z tych zmian dotyczy standardów funkcjonowania centrum. Przyjęcie zaproponowanych zmian stworzy bardziej korzystne warunki do powstawania nowych centrów usług społecznych.

Pozostałe zmiany mają na celu wprowadzenie w ustawie z 2019 r. nowych rozwiązań, które ułatwią funkcjonowanie istniejących centrów usług społecznych, np. w zakresie zastrzeżenia nazwy „centrum usług społecznych”, czy też rozwiązań szczególnych, umożliwiających przekazywanie dotacji z budżetu państwa na dodatki do wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w centrach.

II. Podstawowe informacje o funkcjonowaniu centrów usług społecznych

Ustawa z 2019 r. była rezultatem inicjatywy ustawodawczej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Koncepcja centrów usług społecznych powstała w ramach prac Narodowej Rady Rozwoju przy Prezydencie RP¹, stanowiącej forum debaty ekspertów, teoretyków i praktyków, reprezentujących różne środowiska i specjalizacje, o charakterze konsultacyjno-doradczym Prezydenta RP. Przygotowany w Kancelarii Prezydenta RP na podstawie tej koncepcji projekt ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług

¹ Por. M. Rymsza (red.), *Centrum usług społecznych: od koncepcji do wdrożenia przepisów ustawy*, IPiSS i KPRP, Warszawa 2021, s. 365-375; dostępny na stronie: <https://www.ipiss.com.pl/centrum-uslug-spoecznych-od-koncepcji-do-wdrozenia-przepisow-ustawy>.

społecznych Prezydent RP skierował do Sejmu w listopadzie 2018 r.² W toku prac legislacyjnych projekt zyskał poparcie rządu oraz parlamentarzystów zasiadających w obu izbach parlamentu. Potwierdzeniem istnienia parlamentarnego konsensusu w sprawie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy było jednomyślne głosowanie w Sejmie za uchwaleniem ustawy (426 głosów za, przeciw – 0 głosów, wstrzymujący – 1 głos, nie głosowało – 33) oraz jednogłośnie przyjęcie tej ustawy bez poprawek przez Senat (w dniu 2 sierpnia 2019 r.). Przepisy ustawy weszły w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. Ustawa daje gminom możliwość tworzenia centrów przez przekształcenie funkcjonujących w nich ośrodków pomocy społecznej albo powoływania wspólnych międzygminnych centrów, przy pozostawieniu ośrodków pomocy społecznej w każdej z tych gmin. W miastach powyżej 100 tys. mieszkańców można utworzyć centrum obok miejskiego ośrodka pomocy społecznej.

Tworzenie centrów usług społecznych w pierwszych kilkunastu miesiącach po wejściu w życie ustawy było utrudnione ze względu na pandemię koronawirusa. Niemniej w latach 2020–2022 centra usług społecznych rozpoczęły działalność w 51 gminach na terenie 15 województw: dziesięć – w województwie mazowieckim, sześć – w województwie wielkopolskim, pięć – w województwie zachodniopomorskim, po cztery w województwach lubelskim, małopolskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim, trzy – w województwie śląskim, po dwa w województwach dolnośląskim, podlaskim, pomorskim i świętokrzyskim oraz po jednym w województwach kujawsko-pomorskim, lubuskim i opolskim. Centra te jako pierwsze wykorzystywały rozwiązania ustawy z 2019 r. dla tworzenia lokalnych środowiskowych systemów usług społecznych adresujących wsparcie usługowe do ogółu mieszkańców gminy. 41 centrów z pierwszej grupy korzystało ze wsparcia w ramach konkursu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w Działaniu 2.8 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym”, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój³. Realizacja konkursu przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej była wynikiem uzgodnień z Komisją Europejską. Działalność centrów usług społecznych w latach 2020–2022 została podsumowana w rządowej informacji o realizacji ustawy przygotowanej dla Sejmu RP i Senatu RP zgodnie z wymogiem art. 79 ustawy z 2019 r.⁴

² Projekt ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, druk sejmowy nr 3040, Sejm RP VIII kadencji.

³ Założenia konkursu – por. *Centra usług społecznych. Nowa jakość polityki społecznej*, MRPiPS i KPRP, Warszawa, grudzień 2019 r.

⁴ *Informacja dla Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o realizacji ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Warszawa, marzec 2023 r.

W styczniu 2023 r. rozpoczęła się druga faza upowszechniania centrów usług społecznych. W jej ramach kolejne gminy tworzą centra usług społecznych. Wsparcie na tworzenie centrum ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS Plus) dostępne jest obecnie z poziomu regionalnego w ramach programów regionalnych FERS (Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego). Zapisy o wspieraniu centrów zawarte są w piętnastu z szesnastu takich regionalnych programów⁵. Zwiększa to skalę i zakres wsparcia dla gmin. Według informacji zebranych przez Radę do spraw Społecznych Narodowej Rady Rozwoju przy Prezydencie RP (dalej: Rada ds. Społecznych NRR) dzięki współpracy z Konwentem Dyrektorów Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej można szacować, że w najbliższych latach centra usług społecznych powstaną w ok. 10% gmin w Polsce. Model wspierania centrów usług społecznych z poziomu regionalnego jest efektem uzgodnień urzędów marszałkowskich z Komisją Europejską, poprzedzonych uzgodnieniami kierunkowymi z udziałem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (obecnie: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej), Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Kancelarii Prezydenta RP.

Według ustaleń z monitoringu prowadzonego przez prezydencką Radę ds. Społecznych NRR na dzień 1 lutego 2025 r. w skali kraju funkcjonowało 108 centrów usług społecznych umiejscowionych na terenie 15 województw, w tym:

- 16 centrów w województwie kujawsko-pomorskim,
- 14 centrów w województwie wielkopolskim,
- 13 centrów w województwie mazowieckim,
- 12 centrów w województwie zachodniopomorskim,
- po 8 centrów w województwach: pomorskim, śląskim i świętokrzyskim,
- po 5 centrów w województwach: dolnośląskim, lubelskim i małopolskim,
- po 4 centra w województwach podkarpackim i warmińsko-mazurskim,
- 3 centra w województwie lubuskim,
- 2 centra w województwie podlaskim,
- 1 centrum w województwie opolskim.

Centra funkcjonują we wszystkich rodzajach gmin: 39 – w gminach miejsko-wiejskich i wiejsko-miejskich, 24 – w gminach miejskich oraz 45 – w gminach wiejskich. Najdłużej

⁵ Za wyjątkiem programu dla województwa mazowieckiego. Wsparcie dla centrów dostępne jest jednak w ramach wszystkich szesnastu programów regionalnych, gdyż centra usług społecznych wpisują się w unijny priorytet rozwijania lokalnych zintegrowanych systemów usług społecznych.

działającym centrum usług społecznych jest centrum w gminie Resko w województwie zachodniopomorskim, które rozpoczęło działalność 1 stycznia 2020 r. – w dniu wejścia w życie przepisów ustawy z 2019 r. Centrum usług społecznych z obecnie najkrótszym stażem to centrum w Żmigrodzie w województwie dolnośląskim, które rozpoczęło działalność w dniu 1 lutego 2025 r. Największym ośrodkiem, gdzie prowadzi działalność centrum usług społecznych, jest miasto Toruń, stolica województwa kujawsko-pomorskiego, a najmniejszą gminą – gmina miejska Krynica Morska w województwie pomorskim, licząca niespełna 1,3 tys. mieszkańców. Niemal wszystkie centra usług społecznych powstały przez przekształcenie ośrodków pomocy społecznej. Jedynie władze samorządowe Torunia i Zielonej Góry – miast liczących powyżej 100 tys. mieszkańców – postanowiły, korzystając z możliwości ustawowej, utworzyć centrum obok miejskiego ośrodka pomocy społecznej.

Działalność centrów usług społecznych w latach 2020–2022 została objęta monitoringiem analityczno-badawczym zespołu eksperckiego Rady ds. Społecznych NRR. Raport z monitoringu został upubliczniony przez Kancelarię Prezydenta RP⁶. W ramach monitoringu zrealizowane zostały cztery rodzaje prac analityczno-badawczych:

- analiza danych gromadzonych w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej na podstawie sprawozdawczości centrów usług społecznych⁷;
- analiza dokumentów przygotowanych w gminach, które utworzyły centra usług społecznych. Analizą zostały objęte m.in. diagnozy potrzeb i potencjału wspólnot samorządowych w zakresie usług społecznych oraz gminne programy usług społecznych⁸;
- analiza moderowanych dyskusji grupowych z udziałem menedżerów i specjalistów pracujących w centrach usług społecznych: dyrektorów centrum, organizatorów usług społecznych, organizatorów społeczności lokalnej, koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych⁹;

⁶ M. Rymsza, A. Karwacki (red.), *Centra usług społecznych. Potencjał intencjonalnie wywołanej zmiany w lokalnej polityce społecznej w Polsce*, Warszawa kwiecień 2023 r. (dalej jako: *Raport RdsS 2023*). Raport dostępny na stronie: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/inicjatywy/centrum-uslug-spoecznych/materialy-dobrania>.

⁷ *Raport RdsS 2023*, s. 17-40; 54-76. Dane sprawozdawcze gromadzone przez Departament Wdrażania EFS w MRiPS w ramach obsługi konkursu grantowego zostały udostępnione Radzie do spraw Społecznych na potrzeby monitoringu. Dane zbierane były od wszystkich centrów, także tych niekorzystających ze środków EFS.

⁸ *Raport RdsS 2023*, s. 41-53; 191-214.

⁹ *Raport RdsS 2023*, s. 77-147.

- przegląd prac dotyczących centrum, opublikowanych w piśmiennictwie naukowym po wejściu w życie przepisów ustawy z 2019 r.¹⁰

Ważnym źródłem wiedzy o funkcjonowaniu centrów usług społecznych były ponadto zorganizowane przez Radę ds. Społecznych NRR spotkania robocze z różnymi interesariuszami ustawy z 2019 r., w tym: dyrektorami regionalnych ośrodków polityki społecznej i przedstawicielami Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, ekspertami współpracującymi z centrami usług społecznych, zespołem eksperckim projektu SIREs (Spójna Integracja Regionalna Ekonomii Społecznej), przedstawicielami Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, Krajowym Forum CUS.

Wyniki monitoringu potwierdziły duży potencjał centrum w zakresie koordynacji lokalnych systemów usług społecznych. Najważniejsze korzyści, jakie terytorialnej wspólnocie samorządowej daje utworzenie centrum usług społecznych, to:

- adresowanie wsparcia usługowego do ogółu mieszkańców, a nie tylko do osób korzystających z pomocy społecznej,
- model jednego okienka i spersonalizowane podejście w organizowaniu wsparcia usługowego przy wykorzystaniu indywidualnych planów usług społecznych,
- zintegrowany model wsparcia, czyli kojarzenie usług społecznych ze wsparciem społecznym rozwijanym w ramach organizowania społeczności lokalnej,
- przeprowadzanie diagnozy potencjału i potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i uruchamianie na ich podstawie nowych usług społecznych dla mieszkańców przy wykorzystaniu programów usług społecznych,
- prowadzenie pracy środowiskowej w formule organizowania społeczności lokalnej,
- rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w ramach tworzenia lokalnego środowiskowego systemu usługowego.

Projekt nowelizacji ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych zawiera propozycje rozwiązań funkcjonalnych dla centrów usług społecznych. Propozycje te są zbieżne z rekomendacjami z raportu z monitoringu badawczo-analitycznego Rady ds. Społecznych NRR¹¹, w tym z propozycjami formułowanymi przez kadrę menedżerską i specjalistów centrum w trakcie moderowanych dyskusji grupowych. Proponowane zmiany

¹⁰ *Raport RdsS 2023*, s. 148-153.

¹¹ *Raport RdsS 2023*, s.167-174.

prawne uwzględniają też propozycje zgłaszane Kancelarii Prezydenta RP przez przedstawicieli centrów usług społecznych, w tym przez Krajowe Forum CUS, a także przez Obserwatorium Centrów Usług Społecznych. Pokrywają się też z propozycjami formułowanymi przez centra usług społecznych korzystające ze wsparcia EFS w dokumentacji zamykającej realizację projektów konkursowych¹². Krajowe Forum CUS pozytywnie zaopiniowało projekt nowelizacji ustawy i nie zgłosiło do niego uwag.

III. Proponowane zmiany w przepisach ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych

Zmiana zaproponowana w art. 1 w pkt 1 zakłada dodanie nowego przepisu ust. 1a w art. 4 ustawy z 2019 r., w którym wprowadza się obowiązek przeprowadzenia z mieszkańcami gminy konsultacji projektu programu usług społecznych lub projektowanych zmian w tym programie – przed ich przyjęciem przez radę gminy. Konsultacje będą organizowane w trybie uregulowanym w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z 2019 r. przy opracowywaniu programu usług społecznych gmina bierze pod uwagę diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, przygotowaną przez centrum usług społecznych. Art. 21 ust. 5 ustawy stanowi, że diagnoza ta jest przedmiotem konsultacji ze wspólnotą samorządową przed jej przekazaniem wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) oraz radzie gminy. Doświadczenia funkcjonujących centrów usług społecznych w przygotowywaniu diagnoz pokazują, że konsultacje z mieszkańcami jako użytkownikami usług oraz lokalnymi usługodawcami, w tym organizacjami sektora obywatelskiego i podmiotami ekonomii społecznej – realizowane z wykorzystaniem różnych narzędzi konsultacyjnych i technik badań partycypacyjnych – służą optymalnemu kojarzeniu potrzeb mieszkańców i potencjału usługodawczego lokalnej wspólnoty i zarazem aktywizują wspólnotę oraz służą większej rozpoznawalności centrów i ich społecznej legitymizacji.

¹² Troje członków prezydenckiej Rady ds. Społecznych NRR było członkami powołanej przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej Rady Programowej ds. CUS realizujących projekty konkursowe; w tym Marek Rymsza, Doradca Prezydenta RP kierował pracami tego gremium.

Badania monitoringowe przeprowadzone przez Radę ds. Społecznych NRR¹³ pokazały, że specjaliści zatrudnieni w centrach usług społecznych dostrzegają potencjał partycypacyjnego diagnozowania, zwłaszcza w zakresie „konstruowania wiązek usług przeznaczonych dla konkretnych grup lub kategorii”¹⁴. Konsultacje programów usług będą, zgodnie z zasadą zapisaną w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z 2019 r., kolejnym przejawem podmiotowego traktowania mieszkańców i posłużą ocenie *ex ante* trafności wspomnianych wiązek usług przygotowanych z myślą o konkretnych grupach kategoryalnych, takich jak: seniorzy, rodziny z małymi dziećmi, osoby z niepełnosprawnościami, młodzież i inne. Organizatorzy usług społecznych otrzymają tą drogą informacje zwrotne nie tylko o tym, czy projektowane usługi odpowiadają na potrzeby mieszkańców (wiedzy o tym dostarcza już dobrze przeprowadzona diagnoza), lecz także czy zaproponowane zasady świadczenia usług zapewniają ich realną dostępność, a zaplanowany sposób ich realizacji jest odpowiednio dostosowany do określonych grup odbiorców. Konsultacje programów będą też sprzyjać zapewnieniu odpowiednich standardów jakości usług, zgodnie z zasadą zapisaną w art. 14 ust. 1 pkt 3 ustawy z 2019 r.

Zmiana treści zawarta w art. 1 pkt 2 projektu dotyczy art. 12 ustawy z 2019 r. i ma charakter doprecyzowująco-porządkujący. Ustawa z 2019 r. pozostawia dużą swobodę gminie w organizacji struktury centrum usług społecznych i określaniu zakresu działań usługowych realizowanych przez centrum. W art. 23 ust. 1 i 2 ustawy z 2019 r. wskazano obligatoryjne stanowiska i zespoły w centrum, ale w ust. 5 zapisano wprost, że można również wyodrębniać inne stanowiska i zespoły, stosownie do potrzeb. Takie rozwiązanie ustawowe odpowiada dominującemu we współczesnym zarządzaniu publicznym podejściu, w myśl którego kształt struktury organizacyjnej powinien być funkcjonalny dla realizowanych przez dany podmiot zadań (a nie odwrotnie). Zgodnie z art. 12 ustawy z 2019 r. szczegółową organizację centrum określa statut, który nadawany jest centrum przez radę gminy jako organ prowadzący. W praktyce centra usług społecznych, oprócz statutów, mają też regulaminy organizacyjne – dokumenty niższego rzędu, nadawane w drodze zarządzenia przez dyrektorów centrów. Tworzenie wewnętrznych regulaminów organizacyjnych jest powszechnie stosowaną praktyką w jednostkach pomocy społecznej (w ośrodkach pomocy społecznej i powiatowych centrach pomocy rodzinie) oraz publicznych placówkach z innych obszarów sfery społecznej, takich jak oświata, zdrowie, sport i turystyka oraz inne.

¹³ Raport RdsS 2023, s. 44-48.

¹⁴ Raport RdsS 2023, s. 48.

Art. 12 w nowym proponowanym brzmieniu nadal wskazuje na statut jako dokument, w którym określa się zasadnicze kwestie stanowiące o centrum – rodzaj i zakres realizowanych zadań oraz jego strukturę organizacyjną, ale zarazem przywołuje regulamin organizacyjny nadawany zarządzeniem dyrektora centrum jako dokument określający „szczegółową organizację wewnętrzną i sposób funkcjonowania centrum”. Taki podział dopełniających się kompetencji, powstałych w efekcie przeniesienia na poziom dyrektora centrum kwestii szczegółowych w zakresie określania organizacji wewnętrznej i funkcjonowania centrum usług społecznych, jest rozwiązaniem funkcjonalnie optymalnym, które będzie służyć efektywnej organizacji pracy centrum. Zmiana ta ma na celu zwiększenie roli dyrektora centrum usług społecznych w kształtowaniu szczegółowej organizacji wewnętrznej centrum.

Zmiany zawarte w art. 1 pkt 3 i 12 (dodanie art. 22a i rozdziału 5a Przepisy karne) wprowadzają przepisy regulujące używanie nazwy „centrum usług społecznych” oraz sankcję za nieuprawnione posługiwanie się tą nazwą.

Oprócz 108 centrów spełniających na dzień 1 lutego 2025 r. wymogi ustawy z 2019 r.¹⁵, nazwy „centrum usług społecznych” używają placówki pomocowe utworzone przez niektóre samorządy terytorialne przed wejściem w życie przepisów ustawy z 2019 r. Centra usług społecznych pojawiły się też w niektórych gminach jako przedsięwzięcia programowo-projektowe, realizowane przez ośrodki pomocy społecznej bez dokonania formalno-prawnego przekształcania OPS w centrum. Należy założyć, że w praktyce na terenie Polski mogą funkcjonować również inne podmioty mające w nazwie „centrum usług społecznych” prowadzone np. przez organizacje pozarządowe.

Biorąc pod uwagę potrzebę łatwiejszej identyfikacji przez użytkowników usług społecznych właściwych, działających na podstawie ściśle określonych w ustawie z 2019 r. standardów centrów usług społecznych, istnieje potrzeba uregulowania używania nazwy „centrum usług społecznych”. Zastrzeżenie nazwy „centrum usług społecznych” zagwarantuje potencjalnym użytkownikom usług społecznych (często osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym), do których kierowane są usługi społeczne przewidziane w programach usług społecznych, że usługi te będą realizowane zgodnie z prawem, ze standardami określonymi w ustawie oraz zgodnie z obowiązującymi w danej gminie programami usług społecznych. Należy zwrócić również uwagę na to, że utrzymywanie sytuacji, w której mogą

¹⁵ Dane na dzień 31 sierpnia 2024 r. w dyspozycji Kancelarii Prezydenta RP dzięki monitoringowi prowadzonemu przez Radę ds. Społecznych NRR.

legalnie funkcjonować obok siebie jednostki używające nazwy „centrum usług społecznych” działające bez jakichkolwiek standardów i „centra usług społecznych” działające na zasadach określonych w ustawie z 2019 r. (zgodnie z określonymi standardami) jest niekorzystne zarówno dla użytkowników usług społecznych, jak i dla gmin, które utworzyły centra na podstawie ustawy z 2019 r. Dalsze utrzymywanie takiego stanu prawnego doprowadzi do sytuacji, w której działające bez spełniania jakichkolwiek standardów, przez to tańsze w utrzymaniu „centra usług społecznych”, będą zyskiwały na atrakcyjności kosztem „centrów usług społecznych” działających zgodnie z określonymi standardami na podstawie ustawy z 2019 r., co będzie niekorzystnie dla użytkowników usług społecznych.

Z tego powodu projekt zakłada, że nazwa „centrum usług społecznych” będzie mogła być używana wyłącznie dla oznaczenia jednostki organizacyjnej gminy utworzonej zgodnie z przepisami ustawy z 2019 r. W projekcie przewidziano dodanie nowego rozdziału 5a „Przepisy karne” wprowadzającego sankcję grzywny albo kary ograniczenia wolności za używanie bez uprawnienia w nazwie, w firmie lub do określenia wykonywanej przez siebie działalności albo w reklamie wyrażenia „centrum usług społecznych”. Podobne do projektowanych rozwiązań obowiązują w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o szczególnej opiece geriatrycznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1666, 1897) w art. 18 i 46, gdzie w została zastrzeżona nazwa „centrum zdrowia 75+” oraz w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz. U. z 2023 r. poz. 35) w art. 3 i 38, gdzie zastrzeżono nazwę „Polski Bon Turystyczny”.

Wprowadzenie ochrony prawnej określenia „centrum usług społecznych” będzie miało odmienne konsekwencje w zależności od podmiotu posługującego się tym określeniem w dniu wejścia w życie projektowanych zmian. W przypadku nieuprawnionego, w myśl ustawy, używania ww. określenia przez jednostki organizacyjne gminy podmiot używający określenie będzie uprawniony do jej dalszego używania, pod warunkiem dostosowania prowadzonej działalności do wymogów przewidzianych dla centrów usług społecznych wynikających z ustawy z 2019 r. W przypadku pozostałych podmiotów używających określenia „centrum usług społecznych” wbrew przepisom ustawy konieczna będzie zmiany nazwy podmiotu. Projekt przewiduje w art. 4 pkt 2 wejście w życie tych przepisów z dniem 1 stycznia 2028 r., co daje relatywnie długi, ponad dwuletni okres (przy założeniu uchwalenia ustawy i jej wejściu w życie w 2025 r.), podmiotom posługującym się określeniem „centrum usług społecznych” na przeprowadzenie niezbędnych działań dostosowawczych.

W zmianie zawartej w art. 1 pkt 4 lit. a proponuje się, po pierwsze, uzupełnienie składu zespołu do spraw organizowania usług społecznych w centrum o możliwość włączenia innych pracowników centrum (zmiana do art. 23 ust. 2 pkt 1). Zgodnie z przepisem art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy z 2019 r. koordynatorzy indywidualnych planów usług społecznych (dalej również jako: koordynatorzy), jako specjaliści pracujący w bezpośredniej styczności z mieszkańcami, zatrudniani są w centrach w liczbie dostosowanej do skali potrzeb wynikających z uwarunkowań lokalnych. Ustawa nie zawiera w tym względzie wskaźnika referencyjnego, ale w praktyce – jak pokazały badania monitoringowe Rady ds. Społecznych NRR – centra dostosowują poziom zatrudnienia do skali realizowanych usług. W zależności od wielkości gminy zatrudniają od jednego do pięciu koordynatorów. W 2022 r. średnio w jednym centrum pracowało dwóch koordynatorów¹⁶. Istotną barierą dla zwiększania poziomu zatrudniania koordynatorów są możliwości finansowe gmin (specjaliści zatrudnieni w centrach są bowiem pracownikami samorządowymi). Dobrą praktyką zaobserwowaną w niektórych centrach jest zatrudnianie asystentów koordynatorów odciążających koordynatorów w pracy administracyjno-biurowej, dzięki czemu koordynatorzy mają więcej czasu na pracę w bezpośredniej styczności z mieszkańcami i usługodawcami. Zmiana w art. 23 ust. 2 pkt 1 projektu daje możliwość poszerzenia składu zespołu do spraw organizowania usług społecznych. Przy czym gminie pozostawia się swobodę w dookreśleniu charakteru pracy i stanowisk pracy innych niż organizator usług społecznych i koordynator specjalistów zatrudnionych w zespole do spraw organizowania usług społecznych.

Po drugie, projekt w art. 1 pkt 4 lit. b zakłada uchylenie ust. 6 w art. 23 ustawy z 2019 r., zgodnie z którym w strukturze organizacyjnej centrum nie mogą funkcjonować jednostki zapewniające pobyt całodobowy. Zmiana ta ma na celu zmniejszenie barier w powstawaniu nowych centrów usług społecznych i umożliwienie przekształcania w centra usług społecznych ośrodków pomocy społecznej, w których strukturze funkcjonują jednostki zapewniające pobyt całodobowy, np. mieszkania treningowe, mieszkania wspomagane, ośrodki wsparcia z miejscami całodobowego okresowego pobytu czy inne jednostki zapewniające całodobowy pobyt. Doświadczenia we wdrażaniu polityki deinstytucjonalizacji działań pomocowych wskazują na rosnące potrzeby, zwłaszcza w organizacji różnych form mieszkalnictwa wspomagane, które należy w związku z tym postrzegać jako niezbędne komponenty lokalnych systemów usług społecznych koordynowanych przez centra usług społecznych. Po

¹⁶ Raport RdsS, 2023, s. 39.

wykreśleniu tego przepisu to regulacje prawne dotyczące danych jednostek zapewniających całodobowy pobyt będą decydujące w zakresie możliwości ich funkcjonowania w ramach struktury organizacyjnej centrum usług społecznych.

Zmiana zawarta w art. 1 pkt 5 polega na wykreśleniu przepisu, na podstawie którego stosunek pracy z dyrektorem centrum usług społecznych nawiązywany jest na podstawie powołania. Uchylenie w art. 25 ustawy z 2019 r. przepisu ust. 1 oznacza istotną zmianę dla osób kierujących centrami usług społecznych. W obecnym stanie prawnym, zgodnie z tym przepisem, dyrektor centrum jest powoływany i odwoływany przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Jak pokazała praktyka, ten tryb nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy nie stwarza wystarczająco stabilnych warunków do właściwego kierowania pracami centrum przez dyrektora. Konsekwencją uchylecia tego przepisu będzie zatrudnianie przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dyrektora centrum usług społecznych na podstawie umowy o pracę, zgodnie z przepisami ustawy o pracownikach samorządowych. Zarazem proponuje się, aby dotychczasowe stosunki pracy dyrektorów centrów usług społecznych zatrudnionych na podstawie powołania przekształciły się w stosunki pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, co jest elementem stabilizującym zatrudnienie obecnych menedżerów centrum (art. 2 projektu ustawy).

W art. 1 pkt 6 projektu zaproponowano nowe brzmienie art. 28. W zmianie tej ust. 1 zawiera w sobie treść doczasowego art. 28, z wprowadzoną zmianą w ust. 1 pkt 2 polegającą na zniesieniu dla organizatora usług społecznych wymogu posiadania doświadczenia na stanowisku kierowniczym. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, organizator usług społecznych musi mieć co najmniej 2-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym, co stanowi barierę w zatrudnieniu na tym stanowisku osób mogących wykonywać zadania organizatora, które mają często duże doświadczenie zawodowe w podmiotach wykonujących usługi społeczne, ale nie mają wymaganego doświadczenia na stanowisku kierowniczym. W projekcie zaproponowano wprowadzenie, jako wymaganego dla organizatora usług społecznych, co najmniej 2-letniego doświadczenia zawodowego w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy. W projekcie proponuje się również wprowadzenie przepisu (art. 28 ust. 2), na podstawie którego w okresie roku od dnia utworzenia centrum organizatorem usług społecznych będzie mogła być osoba, która nie ukończyła szkolenia z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych. Zmiana ta ma ograniczyć przeszkody w powstawaniu nowych centrów w sytuacji, w której na terenie kraju mamy jeszcze niewystarczającą liczbę specjalistów (z uwagi na niewielką liczbę oferowanych szkoleń),

którzy odbyli wymagane przez ustawę z 2019 r. szkolenie. Proponowana zmiana ma dać pewien margines czasu niezbędny do uzupełnienia wymaganych kwalifikacji w pierwszym roku po uruchomieniu centrum usług społecznych. Analogiczne rozwiązanie (odstąpienie od wymogu odbycia określonego szkolenia czy specjalizacji przez rok od utworzenia centrum) zostało zaproponowane również w przypadku koordynatorów (art. 1 pkt 7) oraz organizatorów społeczności lokalnej (art. 1 pkt 8). Rozwiązania te są wzorowane na przepisie art. 78 ustawy z 2019 r., który umożliwiał w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy zajmowanie stanowiska dyrektora centrum usług społecznych, organizatora usług społecznych, koordynatora indywidualnych planów usług społecznych, a także organizatora społeczności lokalnej przez osoby, które nie spełniały określonych wymogów (szkoleń, specjalizacji) wskazanych w ustawie.

Zmiana zawarta w art. 1 pkt 7 i 11 projektu dotyczy wymogów zatrudnienia na stanowisku koordynatora indywidualnych planów usług społecznych. Zgodnie z projektem na stanowisku koordynatora indywidualnych planów usług społecznych będzie mogła zostać zatrudniona nie tylko osoba, która spełnia wymogi przewidziane do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, lecz także specjaliści reprezentujący inne zawody pomocowe, którzy ukończyli studia wyższe na jednym z poniższych kierunków:

- a) praca socjalna,
- b) pedagogika,
- c) socjologia,
- d) psychologia,
- e) profilaktyka społeczna i resocjalizacja,
- f) nauki o rodzinie,
- g) polityka społeczna,
- h) terapia zajęciowa,
- i) politologia,
- j) zdrowie publiczne;

oraz mają co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe w podmiotach wykonujących usługi społeczne. W związku z powyższą propozycją wymagane dotychczas 2-letnie doświadczenie w świadczeniu pracy socjalnej zostanie zastąpione 2-letnim doświadczeniem zawodowym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy (co obejmuje również doświadczenie w świadczeniu pracy socjalnej).

Koordynatorzy to specjaliści pomocowi udzielający wsparcia w bezpośredniej styczności z mieszkańcami, dzięki pracy których w centrach usług społecznych realizowany jest model jednego okienka. Tworzenie indywidualnych planów usług społecznych jest aktywnością zawodową wymagającą metodycznych kompetencji i umiejętności w zakresie działań i czynności wskazanych w art. 38–41 oraz art. 45 i 46 ustawy z 2019 r., w tym rozpoznawania indywidualnych potrzeb i tworzenia spersonalizowanych koszyków usług odpowiadających tym potrzebom, umiejętności interpersonalnych w zakresie komunikacji i budowania relacji z mieszkańcami korzystającymi z usług społecznych, monitorowania realizacji indywidualnych planów usług społecznych przez usługodawców. Są tu potrzebne podobne kompetencje i umiejętności jak w przypadku tworzenia przez specjalistów pomocowych innych personalizowanych form wsparcia, takich jak indywidualne programy zatrudnienia socjalnego, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 83), czy indywidualne programy wychodzenia z bezdomności, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572). Realizacja indywidualnych planów usług społecznych wymaga także ich odpowiedniego dokumentowania i formalnego rozliczania usług świadczonych przez centrum i jego partnerów.

Pracownicy socjalni bez wątpienia mają kompetencje i umiejętności niezbędne do właściwego wykonywania zadań koordynatorów. Kierujący centrami usług społecznych wskazują jednak na trudności w rekrutacji osób do podjęcia pracy na stanowisku koordynatora i związane z tym problemy w utrzymaniu ciągłości realizacji usług społecznych i ograniczenia w zbudowaniu zespołów ds. usług społecznych stosownie do skali zapotrzebowania mieszkańców na personalizowane pakiety usług społecznych. Z kolei doświadczenia organizatorów usług społecznych w zakresie współpracy z różnymi usługodawcami wskazują, że w podmiotach wykonujących usługi społeczne często pracują osoby z odpowiednim wykształceniem, doświadczeniem zawodowym i kompetencjami do właściwego wykonywania zadań na stanowisku koordynatora. Proponowana regulacja umożliwia zatrudnianie takich specjalistów.

Warto przy tym zaznaczyć, że zgodnie z proponowaną treścią art. 30 ust. 1 pkt 2 wymóg doświadczenia zawodowego koordynatora będzie obejmował nie tylko pracę w publicznych placówkach pomocowych, lecz także w organizacjach sektora obywatelskiego zajmujących się wykonywaniem usług społecznych. Zarazem wymóg ukończenia studiów wyższych na jednym ze wskazanych enumeratywnie kierunków: praca socjalna, pedagogika, socjologia,

psychologia, profilaktyka społeczna i resocjalizacja, nauki o rodzinie, polityka społeczna, terapia zajęciowa, politologia, zdrowie publiczne, w powiązaniu z posiadaniem przynajmniej 2-letniego doświadczenia zawodowego w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, oraz odbyciem obowiązkowego szkolenia z zakresu opracowania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych, zapewni dobór właściwie przygotowanej kadry specjalistów. Rozwiązanie to stworzy możliwość zatrudniania na stanowisku koordynatora specjalistów reprezentujących takie zawody pomocowe, jak asystent rodziny, terapeuta zajęciowy, pedagog społeczny, opiekun i inne. Jest to rozwiązanie korzystne nie tylko dla organizacji pracy centrów usług społecznych, lecz także dla rozwoju zawodowego przedstawicieli różnych specjalności pomocowych. Placówki pomocowe generalnie charakteryzują się relatywnie poziomą strukturą organizacyjną, co ogranicza możliwość awansów zawodowych. W takiej sytuacji rośnie znaczenie rozwiązań umożliwiających zmianę stanowiska pracy, co oferuje projektowane rozwiązanie.

Konsekwencją stworzenia możliwości zatrudnienia na stanowisku koordynatora specjalistów, którzy ukończyli studia wyższe na jednym z kierunków:

- a) praca socjalna,
- b) pedagogika,
- c) socjologia,
- d) psychologia,
- e) profilaktyka społeczna i resocjalizacja,
- f) nauki o rodzinie,
- g) polityka społeczna,
- h) terapia zajęciowa,
- i) politologia,
- j) zdrowie publiczne,

– jest uchylene art. 47 ustawy z 2019 r. Zgodnie z treścią tego przepisu wykonywanie czynności związanych z opracowywaniem, aktualizowaniem, monitorowaniem oraz podsumowywaniem realizacji indywidualnego planu usług społecznych uznawane jest za formę pracy socjalnej. Definicja legalna pracy socjalnej zawarta w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej stanowi, że praca socjalna jest aktywnością zawodową zastrzeżoną dla pracowników socjalnych. Stworzenie możliwości zatrudniania na stanowisku koordynatora przedstawicieli także innych niż praca socjalna zawodów i specjalności pomocowych oznacza, że nie można jej uznać za pracę socjalną rozumianą jako działalność zastrzeżoną wyłącznie dla

pracowników socjalnych. Oczywiście, praca na stanowisku koordynatora pozostaje formą profesjonalnego pomagania wymagającego – jak tu już zaznaczono i zagwarantowano przepisami art. 28 w nowym brzmieniu – odpowiedniego wykształcenia i doświadczenia zawodowego. Zarazem można zakładać, że nowe uregulowanie będzie sprzyjać określeniu pracy koordynatora indywidualnych planów usług społecznych jako nowej specjalności pomocowej. W pewnym stopniu, jak pokazał monitoring Rady ds. Społecznych NRR, proces ten już zachodzi¹⁷. Rozwój zawodowy tej grupy specjalistów przypomina ścieżkę rozwoju zawodowego, jaką wcześniej przeszli koordynatorzy pieczy zastępczej.

W zmianie zawartej w art. 1 pkt 9 lit. b do art. 34 ustawy z 2019 r. dodaje się przepis ust. 1a stanowiący o tym, że regionalne ośrodki polityki społecznej, którym ustawodawca powierzył zadanie organizowania obowiązkowych szkoleń z zakresu:

- a) zarządzania i organizacji usług społecznych,
- b) opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych,
- c) organizacji społeczności lokalnej,

– dla dyrektorów centrów, organizatorów usług społecznych, organizatorów społeczności lokalnej i koordynatorów, będą organizować te szkolenia nie rzadziej niż raz w roku. Zmiana ta ma spowodować zwiększenie liczby szkoleń oferowanych w skali kraju, co jest istotne w kontekście określonych w ustawie wymagań na niektórych stanowiskach pracy w centrum. Przepis ten koresponduje ze wskazanym już wcześniej rozwiązaniem dopuszczającym odbycie obowiązkowego szkolenia przez osoby podejmujące pracę na wspomnianych stanowiskach w nowo tworzonych centrach w okresie jednego roku od ich utworzenia. Dodany przepis dąży do zapewnienia dostępności tych szkoleń w odpowiednim okresie. Zarazem należy zaznaczyć, że regionalnym ośrodkom polityki społecznej pozostawia się swobodę w zakresie sposobu realizacji zadania szkoleniowego. Regionalny ośrodek polityki społecznej może przykładowo realizować to zadanie, organizując szkolenia samodzielnie, we współpracy z innymi regionalnymi ośrodkami polityki społecznej lub przy pomocy innych podmiotów zewnętrznych.

Zmiany w art. 1 pkt 9 w lit. a i c (dotyczy art. 34 ustawy z 2019 r.) dostosowują numerację przywoływanych w tych przepisach jednostek redakcyjnych do zmian wynikających z projektowanych przepisów (dodanie nowych przepisów w art. 30 i art. 33 ustawy z dnia

¹⁷ *Raport RdsS*, 2023, s. 105-131.

2019 r. spowodowało konieczność dokonania zmian w oznaczaniu jednostek redakcyjnych – dodane zostały ustępy w dotychczasowych jednostkach redakcyjnych, które nie zawierały ustępów).

W zmianie zawartej w art. 1 pkt 10 (dodawany art. 34a) nakładane jest na regionalne ośrodki polityki społecznej zadanie prowadzenia działań o charakterze informacyjnym i doradczym dla zainteresowanych gmin w zakresie dotyczącym utworzenia i działalności centrum. Proponowana regulacja w dużym stopniu sankcjonuje istniejący w chwili obecnej stan faktyczny. Regionalne ośrodki polityki społecznej prowadzą już działalność wspierającą gminy w tworzeniu centrów usług społecznych, a także wspierającą doradczo centra już funkcjonujące. Takie zaangażowanie regionalnych ośrodków polityki społecznej odpowiada kierunkowo funkcji regionalnych koordynatorów rozwoju usług społecznych i procesów deinstytucjonalizacji, powierzonej im w programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego. Powierzenie regionalnym ośrodkom polityki społecznej funkcji regionalnych koordynatorów rozwoju usług społecznych i procesów deinstytucjonalizacji ma na celu upowszechnianie, zgodnie z priorytetami unijnymi, środowiskowych form wsparcia przy zachowaniu wysokiej jakości realizowanych usług społecznych. W celu prowadzenia działań informacyjnych i doradczych regionalne ośrodki polityki społecznej korzystają ze środków unijnych alokowanych w Polsce w ramach perspektywy finansowej 2021–2027. Wprowadzenie projektowanej regulacji nie pociąga więc za sobą nowych skutków finansowych.

Dodanie art. 34b ma na celu umożliwienie przyjęcia przez Radę Ministrów rządowego programu dofinansowania wynagrodzeń (oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń) pracowników określonych w tym programie, zatrudnionych w centrach usług społecznych.

Rada ds. Społecznych NRR w opinii z dnia 12 lutego 2024 r. na podstawie przeprowadzonych analiz stwierdziła, że w Polsce „od kilkunastu lat postępuje proces obniżania się względnego poziomu wynagrodzeń pracowników świadczących usługi społeczne”¹⁸ i znacząco wzrasta liczba specjalistów o wynagrodzeniach bliskich płacy

¹⁸ „Wyzwania dla polityki społecznej państwa związane z zagwarantowaniem odpowiedniego poziomu wynagrodzeń specjalistów zatrudnionych w sektorze usług społecznych”, opinia Rady do spraw Społecznych NRR przyjęta 12 lutego 2024 r., s. 2, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/narodowa-rada-rozwoju/aktualnosci/rada-ds-spoecznych-o-wynagrodzeniach-w-sektorze-uslug-spoecznych,83462>. Opinia została przekazana Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a następnie zaprezentowana na posiedzeniu Zespołu do spraw Usług Publicznych Rady Dialogu Społecznego w dniu 24 czerwca 2024 r. z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

minimalnej. W rekomendacjach Rada wskazała na potrzebę pilnego podwyższenia wynagrodzeń specjalistów świadczących usługi społeczne, zaznaczając, że należy to przeprowadzić tak, aby ograniczyć istotne dysproporcje w wynagrodzeniach specjalistów wykonujących pracę o podobnym charakterze, ale zatrudnionych w publicznych placówkach pomocowych przynależących do różnych branż pomocowych lub finansowanych z różnych źródeł.

Kadra centrum usług społecznych pełni bardzo ważną rolę w realizacji zadań państwa oraz samorządów na rzecz dzieci i rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi oraz innych osób potrzebujących wsparcia. Wymagany od osób zatrudnionych w centrum poziom kompetencji i umiejętności interpersonalnych jest wysoki. Znacząca część zatrudnionych pracowników ma wykształcenie wyższe, kwalifikacje specjalistyczne oraz doświadczenie pracy w podmiotach realizujących zadania z zakresu usług społecznych. Z tego względu proponuje się dodanie w ustawie z 2019 r. podstawy prawnej dla Rady Ministrów do możliwości objęcia rządowym programem dofinansowania wynagrodzeń pracowników określonych w tym programie, zatrudnionych w centrach usług społecznych.

Jednocześnie, aby ograniczyć skutki finansowe programu dla gmin, przewidziano możliwość dofinansowania wynagrodzeń z programu rządowego do 100% z budżetu państwa (wyłączono w ustawie stosowanie art. 128 ust. 2 ustawy o finansach publicznych – Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1572, 1717, 1756 i 1907 oraz z 2025 r. poz. 39). Zaproponowano również wprowadzenie przepisu, na podstawie którego dofinansowanie wynagrodzeń otrzymanych w ramach programu nie będzie wliczane do podstawy naliczania świadczeń, odszkodowań i innych wypłat wynikających z odrębnych przepisów, w tym dodatkowego wynagrodzenia rocznego i nagród rocznych. Analogiczne do proponowanego wyżej rozwiązania zostały wprowadzone ustawą z dnia 26 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 743) w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – art. 24 ust. 3–10, w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338, 743 i 858) – art. 63a, oraz w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) – art. 187b.

W art. 3 ustawy proponuje się zachowanie w mocy przepisów wykonawczych wydanych podstawie art. 34 ust. 2 ustawy w brzmieniu dotychczasowym, do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 34 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Wprowadzenie tego przepisu da niezbędny czas

ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego na wydanie nowego rozporządzenia na podstawie zmienionej ustawą upoważnienia ustawowego.

W art. 4 dotyczącym wejścia w życie ustawy przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 2 i 4 (przepisy dotyczące zmian w strukturze organizacyjnej centrum), które wejdą w życie po upływie 5 miesięcy od dnia ogłoszenia, oraz art. 1 pkt 3 i pkt 12 (przepisy dotyczące zastrzeżenia nazwy „centrum usług społecznych” i powiązane z nimi przepisy ujęte w rozdziale 5a „Przepisy karne”), które wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2028 r., co ma dać czas na dostosowanie się podmiotów objętych regulacją do nowych przepisów. Wprowadzenie blisko trzyletniego *vacatio legis* dla wejścia w życie przepisów dotyczących zastrzeżenia nazwy „centrum usług społecznych” i powiązanych z nimi przepisów ujętych w rozdziale 5a „Przepisy karne” wynika z konieczności dania takiego czasu na spełnienie wymagań określonych w ustawie (zmiana nazwy lub przekształcenie podmiotu), które w sposób realny będą wykonalne we wskazanym terminie. Termin ponad dwuletni na wejścia w życie ww. przepisów jest wystarczający na spełnienie wymagań określonych ustawą zarówno w przypadku podmiotów publicznych, jak i prywatnych.

IV. Skutki społeczno-gospodarcze wprowadzenia ustawy

Wejście w życie przepisów nowelizujących ustawę z 2019 r. przyczyni się zarówno do poprawy funkcjonowania obecnie istniejących centrów, jak i usprawni proces zakładania nowych centrów. Przepisy nowelizujące umożliwią pozyskanie do pracy w centrach wykwalifikowanych pracowników, co wpłynie na zaspokojenie braków kadrowych i jednocześnie przełoży się na jakość świadczonych usług. Rozwój sieci centrów usług społecznych wpłynie na poprawę funkcjonowania społeczności terytorialnych, na których terenie będą działały centra, ponieważ zapewniają one koordynację usług społecznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców. Wsparcie udzielane w ten sposób jest kompleksowe i zintegrowane i wpływa na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Rozwój sieci centrów usług społecznych wpłynie korzystnie na wykorzystanie lokalnego potencjału organizacji sektora obywatelskiego, a także na nawiązywanie współpracy międzysektorowej w zakresie organizacji i świadczenia usług społecznych. Rozwój sieci centrów usług społecznych wpłynie również pozytywnie na działalność podmiotów

gospodarczych (w tym przedsiębiorstw społecznych, mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców) działających na terenie gmin, gdzie działają i powstaną centra usług społecznych, ponieważ znaczna część usług może być wykonywana przez lokalnych usługodawców.

V. Skutki finansowe wprowadzenia ustawy

Projekt w dodawanym art. 34b przewiduje fakultatywne upoważnienie dla Rady Ministrów do przyjęcia rządowego programu dofinansowania wynagrodzeń oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników określonych w tym programie, zatrudnionych w centrum. W projekcie przewidziano, że w przypadku przyjęcia przez Radę Ministrów programu będzie on finansowany z dotacji celowej z budżetu państwa.

Ewentualne skutki finansowe przyjęcia ww. programu będą uzależnione od treści przyjętego programu oraz okresu, w jakim program będzie obowiązywał.

W przypadku dodania art. 34a, w którym nakładane jest na regionalne ośrodki polityki społecznej nowe zadanie prowadzenia działań o charakterze informacyjnym i doradczym dla zainteresowanych gmin, w zakresie dotyczącym utworzenia i działalności centrum, z uwagi na to, że działania te regionalne ośrodki polityki społecznej obecnie faktycznie prowadzą, nie przewiduje się dodatkowych skutków finansowych w tym zakresie dla samorządów województw (prowadzących regionalne ośrodki polityki społecznej).

VI. Konsultacje publiczne i opiniowanie projektu

W połowie października 2024 r. Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej skierował projekt do konsultacji publicznych i opiniowania. Projekt ustawy został przesłany do opinii (z 30-dniowym terminem udzielenia odpowiedzi) do członków konstytuujących stronę pracowników i stronę pracodawców Rady Dialogu Społecznego, przedstawicieli reprezentatywnych organizacji związkowych oraz reprezentatywnych organizacji pracodawców, tj.:

- 1) Przewodniczącego Forum Związków Zawodowych;
- 2) Przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 3) Przewodniczącego Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
- 4) Prezesa Związku Pracodawców Business Centre Club;

- 5) Prezesa Związku Rzemiosła Polskiego;
- 6) Prezesa Związku Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 7) Prezesa Zarządu Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) Prezydenta Konfederacji Lewiatan;
- 9) Przewodniczącego Federacji Przedsiębiorców Polskich;
- 10) Prezesa Zarządu Polskiego Towarzystwa Gospodarczego.

Projekt ustawy został ponadto przesłany do opinii (z 14-dniowym terminem udzielenia odpowiedzi) do:

- 1) Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- 2) Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej;
- 3) Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) Związku Województw RP;
- 5) Unii Metropolii Polskich;
- 6) Związku Powiatów Polskich;
- 7) Związku Miast Polskich;
- 8) Unii Miasteczek Polskich;
- 9) Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych;
- 10) Związku Samorządów Polskich;
- 11) Krajowego Forum Centrów Usług Społecznych;
- 12) Konwentu Centrów Usług Społecznych;
- 13) Konwentu Dyrektorów Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej;
- 14) Stowarzyszenia Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM;
- 15) Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie CENTRUM;
- 16) Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Spośród wyżej wymienionych podmiotów swoje stanowiska dotyczące projektu przesłali: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Krajowe Forum Centrów Usług Społecznych, Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”, Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, Unia Metropolii Polskich, Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych, Konwent Dyrektorów Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej, Rada Działalności Pożytku Publicznego i Związek Województw RP.

W ramach prowadzonych konsultacji publicznych, projekt ustawy wraz z uzasadnieniem, w dniu 18 października 2024 r. został również zamieszczony na stronie

internetowej Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Uwagi do projektu za pośrednictwem poczty elektronicznej przesłały: centra usług społecznych, ośrodki pomocy społecznej, osoby prywatne i przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach konsultacji odbyło się również 5 spotkań, podczas których przedstawiciele Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej prezentowali projekt ustawy i przyjmowali zgłaszane uwagi:

- 1) dnia 25 października 2024 r. – z przedstawicielami zarządu Krajowego Forum Centrów Usług Społecznych;
- 2) dnia 28 października 2024 r. – z przedstawicielami centrów usług społecznych (w spotkaniu wzięło udział ponad 90 osób z centrów usług społecznych w całej Polsce);
- 3) dnia 4 listopada 2024 r. – z Konwentem Dyrektorów Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej;
- 4) dnia 4 listopada 2024 r. – z ekspertami współpracującymi z centrami usług społecznych;
- 5) dnia 14 listopada 2024 r. – z członkami Rady ds. Samorządu Terytorialnego Narodowej Rady Rozwoju.

Ponadto w dniu 11 grudnia 2024 r. przedstawiciele Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wzięli udział w posiedzeniu Rady Działalności Pożytku Publicznego, podczas którego był omawiany projekt ustawy.

Po przeprowadzonych konsultacjach wprowadzono następujące zmiany w projekcie:

- 1) w art. 1 pkt 2 zrezygnowano z normy doprecyzowującej obligatoryjne elementy struktury centrum, które muszą być zawarte w statucie;
- 2) w art. 1 pkt 5 zrezygnowano ze zmian obniżających do 2 lat wymagany dla dyrektora centrum staż pracy na stanowisku kierowniczym oraz zrezygnowano z odroczenia obowiązku ukończenia szkolenia z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych przez dyrektora centrum, w okresie roku od utworzenia centrum;
- 3) w art. 1 pkt 6 zrezygnowano z wymogu 2-letniego doświadczenia na stanowisku kierowniczym dla organizatora usług społecznych;
- 4) w art. 1 pkt 7 do listy kierunków studiów wyższych, których absolwenci mogą zostać koordynatorami indywidualnych planów usług społecznych, dodano politologię i zdrowie publiczne;
- 5) w tym samym przepisie wprowadzono zmianę doprecyzującą, wskazującą, że koordynator indywidualnych planów usług społecznych ma mieć doświadczenie

zawodowe w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy;

- 6) w art. 1 pkt 12 złagodzone sankcje za nieuprawnione używanie nazwy „centrum usług społecznych”, poprzez rezygnację z kary pozbawienia wolności do lat 3 za nieuprawnione używanie nazwy „centrum usług społecznych”;
- 7) w art. 4 pkt 2 wydłużono o rok czas wejścia w życie przepisów dotyczących zastrzeżenia nazwy „centrum usług społecznych” i penalizacji nieuprawnionego używania nazwy „centrum usług społecznych”, do dnia 1 stycznia 2028 r.

Projekt nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Projekt ustawy w zakresie, w jakim wprowadza przepisy regulujące używanie nazwy „centrum usług społecznych” oraz wprowadza sankcję za nieuprawnione posługiwanie się tą nazwą, może objąć podmioty będące przedsiębiorcami, którzy takiej nazwy używają dla prowadzonej przez siebie działalności nieopartej na ustawie z 2019 r. W konsekwencji projekt może dotyczyć praw i obowiązków przedsiębiorców lub ich praw i obowiązków wobec organów administracji publicznej. Jak już wskazano powyżej, zastrzeżenie nazwy „centrum usług społecznych” jest niezbędne i zagwarantuje potencjalnym użytkownikom usług społecznych (często osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym), do których kierowane są usługi społeczne przewidziane w programach usług społecznych, że usługi te będą realizowane zgodnie z prawem, ze standardami określonymi w ustawie oraz zgodnie z obowiązującymi w danej gminie programami usług społecznych. W celu proporcjonalnego nałożenia obowiązków wynikających z projektowanej ustawy zaproponowano odroczenie wejścia w życie tych przepisów (art. 1 pkt 3 i pkt 12) do 1 stycznia 2028 r., co zagwarantuje czas niezbędny dla przedsiębiorców na dostosowanie się do wprowadzanych przepisów.

Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane przepisy są zgodne z zasadami proporcjonalności, uzasadnionego i niedyskryminującego charakteru. Przepisy projektu ustawy są uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego i tym samym nie wykraczają poza to, co niezbędne.

Projekt ustawy nie wywiera wpływu na obszar danych osobowych. W związku z tym nie przeprowadzono oceny skutków ochrony danych osobowych, o której mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt nie zawiera przepisów regulacyjnych lub przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334).

W założeniu projektodawców w związku z nowelizacją nie zachodzi potrzeba zmiany norm prawnych zawartych w dotychczasowym akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 34 ust. 2 ustawy z 2019 r., w związku ze zmianą brzmienia przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia, dokonywaną w art. 1 pkt 9 projektu. Jediną zmianą pociągającą za sobą konieczność wydania nowego rozporządzenia na podstawie upoważnienia ustawowego z art. 34 ust. 2 ustawy z 2019 r., jest zmiana numeracji przywołanych w tym upoważnieniu jednostek redakcyjnych. Z tego powodu projektodawca przyjął, że projekt nowego rozporządzenia nie będzie stanowić projektu podstawowego aktu wykonawczego, niezbędnego do wykonania projektowanej regulacji. Stąd też do uzasadnienia nie załączono projektu aktu wykonawczego ani projektu założeń aktu wykonawczego.

Załącznik

Tabela. Centra usług społecznych powstałe w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 1 lutego 2025 r.

Lp.	Gmina	Województwo	Typ gminy: M – miejska W – wiejska M/W – mieszana*	Data rozpoczęcia działalności przez CUS
1	Aleksandrów Kujawski	kujawsko-pomorskie	W	1.01.2025
2	Brodnica	kujawsko-pomorskie	M	1.04.2024
3	Chełmno	kujawsko-pomorskie	W	1.01.2025
4	Fabianki	kujawsko-pomorskie	W	1.01.2025
5	Golub-Dobrzyń	kujawsko-pomorskie	W	1.07.2024
6	Lisewo	kujawsko-pomorskie	W	1.09.2024
7	Lubanie	kujawsko-pomorskie	W	1.01.2025
8	Lubicz	kujawsko-pomorskie	W	1.10.2024
9	Mrocza	kujawsko-pomorskie	M/W	1.01.2025
10	Płużnica	kujawsko-pomorskie	M	1.04.2024
11	Rogowo	kujawsko-pomorskie	W	1.01.2025
12	Sępólno Krajeńskie	kujawsko-pomorskie	M/W	1.04.2024
13	Solec Kujawski	kujawsko-pomorskie	M/W	1.04.2024
14	Toruń	kujawsko-pomorskie	M	1.01.2022
15	Więcbork	kujawsko-pomorskie	M/W	1.01.2025
16	Włocławek (gmina)	kujawsko-pomorskie	W	1.08.2024
17	Czarnków	wielkopolskie	W	1.06.2021
18	Dopiewo	wielkopolskie	W	1.01.2024
19	Jarocin	wielkopolskie	M/W	1.10.2021
20	Kramsk	wielkopolskie	W	1.04.2021
21	Krotoszyn	wielkopolskie	M/W	30.12.2023
22	Pleszew	wielkopolskie	M/W	1.01.2024
23	Pniewy	wielkopolskie	W	1.01.2024
24	Rawicz	wielkopolskie	M/W	1.04.2021
25	Rokietnica	wielkopolskie	W	1.01.2024
26	Rychwał	wielkopolskie	M/W	1.10.2021
27	Swarzędz	wielkopolskie	M/W	1.01.2024
28	Szydłowo	wielkopolskie	W	1.01.2024
29	Śrem	wielkopolskie	M/W	1.01.2024
30	Trzcianka	wielkopolskie	M/W	5.01.2021
31	Czarnia	mazowieckie	W	1.05.2021
32	Grabów nad Pilicą	mazowieckie	W	1.01.2023
33	Kozienice	mazowieckie	M/W	1.01.2021

34	Milanówek	mazowieckie	M	1.08.2021
35	Mława	mazowieckie	M	1.01.2024
36	Mszczonów	mazowieckie	M/W	1.07.2021
37	Słupno	mazowieckie	W	1.01.2022
38	Sochaczew	mazowieckie	M	1.01.2021
39	Wiązowna	mazowieckie	W	1.05.2021
40	Wieniawa	mazowieckie	W	1.07.2021
41	Zbuczyn	mazowieckie	W	1.01.2025
42	Żabia Wola	mazowieckie	W	1.01.2022
43	Żyrardów	mazowieckie	M	1.07.2021
44	Będzino	zachodniopomorskie	W	1.01.2025
45	Goleniów	zachodniopomorskie	M/W	1.10.2021
46	Karlino	zachodniopomorskie	M/W	1.11.2024
47	Kołobrzeg	zachodniopomorskie	M	1.04.2023
48	Koszalin	zachodniopomorskie	M	1.07.2021
49	Łobez	zachodniopomorskie	M/W	1.05.2022
50	Mielno	zachodniopomorskie	M/W	1.01.2025
51	Pełczyce	zachodniopomorskie	M/W	1.01.2025
52	Polanów	zachodniopomorskie	M/W	1.01.2025
53	Police	zachodniopomorskie	M/W	1.01.2025
54	Resko	zachodniopomorskie	M/W	1.01.2020
55	Świdwin	zachodniopomorskie	W	4.04.2021
56	Cewice	pomorskie	W	1.01.2025
57	Chmielno	pomorskie	W	1.01.2025
58	Czarna Dąbrówka	pomorskie	W	1.01.2024
59	Czersk	pomorskie	M/W	1.01.2021
60	Krynica Morska	pomorskie	M	1.01.2025
61	Pruszcz Gdański	pomorskie	W	1.01.2025
62	Skarszewy	pomorskie	M/W	1.01.2024
63	Słupsk (gmina)	pomorskie	W	1.01.2021
64	Bojszowy	śląskie	W	1.10.2021
65	Czeladź	śląskie	M	1.01.2025
66	Goleszów	śląskie	W	1.06.2022
67	Łaziska Górne	śląskie	M	1.04.2021
68	Mikołów	śląskie	M	1.01.2025
69	Radzionków	śląskie	M	1.01.2025
70	Ruda Śląska	śląskie	M	1.01.2025
71	Woźniki	śląskie	M/W	1.01.2025

72	Górno	świętokrzyskie	W	1.01.2022
73	Ługów	świętokrzyskie	M/W	1.10.2024
74	Mniów	świętokrzyskie	W	1.04.2024
75	Ostrowiec Świętokrzyski	świętokrzyskie	M	1.01.2025
76	Połaniec	świętokrzyskie	M/W	1.01.2025
77	Starachowice	świętokrzyskie	M	1.01.2021
78	Stopnica	świętokrzyskie	M/W	1.07.2024
79	Zagnańsk	świętokrzyskie	W	1.04.2024
80	Głogów	dolnośląskie	M	1.01.2025
81	Jedlina-Zdrój	dolnośląskie	M	1.01.2023
82	Pieszyce	dolnośląskie	M/W	1.01.2022
83	Prusice	dolnośląskie	M/W	16.02.2022
84	Żmigród	dolnośląskie	M/W	1.02.2025
85	Bełżyce	lubelskie	M/W	1.07.2021
86	Łuków	lubelskie	W	1.09.2023
87	Opole Lubelskie	lubelskie	M	1.03.2021
88	Świdnik	lubelskie	M	4.04.2021
89	Wojcieszków	lubelskie	W	1.05.2021
90	Alwernia	małopolskie	M/W	1.05.2021
91	Klucze	małopolskie	W	1.01.2022
92	Myślenice	małopolskie	M/W	1.04.2021
93	Skawina	małopolskie	M/W	1.01.2023
94	Tarnów	małopolskie	M	1.01.2022
95	Adamówka	podkarpackie	W	1.07.2021
96	Bukowsko	podkarpackie	W	1.09.2021
97	Dębica	podkarpackie	W	1.01.2022
98	Tryńcza	podkarpackie	W	1.05.2021
99	Elbląg	warmińsko-mazurskie	M	1.07.2021
100	Górowo Iławieckie	warmińsko-mazurskie	W	1.01.2021
101	Kurzętnik	warmińsko-mazurskie	W	1.01.2021
102	Srokowo	warmińsko-mazurskie	W	1.05.2021
103	Międzyrzecz	lubuskie	M/W	1.01.2025
104	Szczaniec	lubuskie	W	1.06.2020
105	Zielona Góra	lubuskie	M	1.01.2025
106	Łapy	podlaskie	M/W	1.08.2021
107	Stawiski	podlaskie	M/W	1.06.2021
108	Gogolin	opolskie	M/W	1.07.2021

Źródło: Dane zebrane w ramach monitoringu prowadzonego przez Radę do spraw Społecznych NRR.

**Zestawienie uwag zgłoszonych do projektu ustawy
o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych**

Lp.	Jednostka redakcyjna	Zgłaszający uwagę	Proponowane brzmienie	Uzasadnienie	Ustalenia
1.	Art. 1 pkt 1	CUS Kołobrzeg, Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych	Usunąć przepis	Konsultowanie programu usług społecznych znacznie wydłuży drogę wdrażania PUS. Konsultacje prowadzone są w procesie diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej i tyle konsultacji jest wystarczających. Środki na PUSy planuje się wcześniej lub pozyskuje ze źródeł zewnętrznych, np. unijnych, w których zakłada się szczegółowe usługi, gdyż pozostawienie na poziomie ogólnym budżetu unijnego nie spowodowałoby zatwierdzenia wniosku o dofinansowanie. Uważamy, że jest to niepotrzebny zapis. Tak, jak wskazano w uzasadnieniu, konsultacjom podlega diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Diagnoza jest podstawą utworzenia Programu. Konsultacje społeczne obu tych dokumentów wydłużą tylko czas ich tworzenia, ponadto, zgodnie z art. 4 ust. 4 „Opracowywanie, przyjmowanie, realizowanie i ocena programów usług społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym.”, a obligatoryjność konsultacji tego dokumentu może doprowadzić Gminy do rezygnacji z przygotowania Programu i pozostania wyłącznie przy Diagnozie. Podsumowując, zrezygnowalibyśmy z dodania ustępu 1a w art. 4, uważamy poddanie Programu konsultacjom za zbędne (ponieważ konsultowana jest Diagnoza, na bazie której powstaje Program).	Uwaga nieuwzględniona. Konsultacje społeczne zwiększą trafność oferty usługowej w ramach programu usług społecznych. Liczne głosy w konsultacjach za zasadnością zawartego w projekcie rozwiązania.
2.	Art. 1 pkt 1	CUS-y kujawsko-pomorskie	„1a. Przyjęcie programu usług społecznych, a także zmiana programu poprzedzona jest może być przeprowadzeniem	Z uwagi na to, że zgodnie z Art. 21. 1. „Na podstawie wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych centrum opracowuje diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług	Uwaga nieuwzględniona. Konsultacje społeczne zwiększą trafność oferty usługowej w ramach programu usług społecznych. Liczne głosy w

			konsultacji projektu programu albo zmiany programu z mieszkańcami tej gminy, w trybie, o którym mowa w art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721”	społecznych.” i jest ona poddawana konsultacjom społecznym ze wspólnotą samorządową. To właśnie ta diagnoza najczęściej jest podstawą do tworzenia programów usług społecznych.	konsultacjach za zasadnością zawartego w projekcie rozwiązania.
3.	Art. 1 pkt 1	OPS Czechowice-Dziedzice	„... jest poprzedzone wykonaniem strategii rozwoju usług społecznych w gminie, jako działania kierunkowego i wskazującego możliwości gminy w realizacji poszczególnych usług i ewentualne deficyty w tym zakresie – co stanowić będzie punkt odniesienia do koprodukcji usług. Centrum w raz z partnerami lokalnymi animuje prace nad stworzeniem strategii rozwoju usług społecznych.”		Propozycja nieuwzględniona. Nie ma podstaw prawnych do przywoływania tego typu dokumentu w ustawie. Strategie rozwoju usług społecznych są przygotowywane w ramach realizacji programów unijnych (FERS) i rządowych strategii (SRUS).
4.	Art. 1 pkt 1	Spotkanie ekspertów Spotkanie CUS Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych	Dodać przepis uchylający obowiązek konsultacji diagnozy potencjału i potrzeb społeczności lokalnej	Konsultacja społeczna diagnozy jako stanu faktycznego jest niepotrzebna. Diagnoza, o której mowa w art. 21 ust. 1, jest przekazywana wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta oraz radzie gminy. Zastanawia nas, w jakim celu jeszcze raz konsultować ze wspólnotą samorządową, skoro sama diagnoza to jest wynik przeprowadzonych badań (ankiet, spotkań itp.) przez specjalistów, którzy na podstawie pozyskanych informacji od społeczności lokalnej, opracowali raport dostępny na stronie CUS. Sama diagnoza potrzeb i potencjału wypływa z	Propozycja nieuwzględniona. Nie wszędzie przygotowywanie diagnozy ma charakter w pełni partycypacyjny, dlatego wymóg konsultacji tego dokumentu warto utrzymać.

				wspólnoty samorządowej.	
5.	Art. 1 pkt 2	Elbląski CUS	Przeniesienie zapisów dotyczących struktury centrum z ust. 1 do ust. 2 art. 12 (regulamin CUS)	Wprowadzenie szczegółowej organizacji centrum, w tym nazw komórek i stanowisk do statutu jest niepotrzebne i niestosowane, każda zmiana organizacji centrum wymagać będzie zmiany statutu, co jest długotrwałe, nie pozwoli na elastyczne i sprawne wprowadzenie nowych usług, modyfikacji dotychczasowych, wbrew treści art. 23 ust 5 ustawy. Nadto wprowadzenie struktury centrum do statutu bez odwołania do art. 23 ustawy, narusza ten artykuł. Szczegółowa organizacja centrum z uwzględnieniem komórek organizacyjnych i stanowisk winna znajdować się w regulaminie organizacyjnym cus.	Uwaga częściowo uwzględniona. Propozycja art. 1 pkt 2 po konsultacjach ma w większym stopniu charakter ramowy.
6.	Art. 1 pkt 2	Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych, Spotkanie CUS	Wykreślenie „i stanowiska”	Każda zmiana stanowiska wiązałaby się ze zmianą statutu. Zasadnym jest by te kwestie uregulowane były w Regulaminie organizacyjnym. Zapisy dotyczące stanowisk w danym CUS powinny się znaleźć w regulaminie organizacyjnym CUS, który jest łatwiej zmienić. W przypadku każdej zmiany w strukturze CUS nie będzie potrzeby zmiany statutu przez radę gminy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Propozycja art. 1 pkt 2 po konsultacjach ma w większym stopniu charakter ramowy.
7.	Art. 1 pkt 3 w zw. z art. 1 pkt 12	PFZPSiPS Unia Metropolii Polskich MRPiPS Burmistrz Radlina	Usunąć przepisy	zupełnie zbędne i chybione jest wprowadzanie w drodze ustawy – ochrony prawnej dla nazwy „centrum usług społecznych”. Po pierwsze bowiem – należy zauważyć, że takiej ochrony nazewnictwa nie wprowadzano dotąd nie tylko dla innych jednostek organizacyjnym pomocy społecznej, ale także dla innych instytucji czy organów państwa funkcjonujących na podstawie przepisów prawa. Przykładowo – nikt nie zastrzega nazwy „jednostka ratowniczo-gaśnicza” jako podmiotu ochrony przeciwpożarowej. Jest bowiem oczywiste, że określona nazwa instytucji lub organu ściśle związana jest i determinuje przypisane jej zadania lub ustawową funkcję. W drugiej kolejności wskazujemy, że nazwy jednostek pomocy społecznej ewaluują (np. ośrodek pomocy społecznej – to dziś także m.in. MOPS, MOPR, MGOPS) i powstaje uzasadniona wątpliwość, co do	Uwaga nieuwzględniona. Zasadność prawnej ochrony nazwy „centrum usług społecznych” jest wyjaśniona szczegółowo w uzasadnieniu do projektu ustawy. W wyniku konsultacji wydłużono vacatio legis na wejście w życie przepisów dotyczących prawnej ochrony nazwy „centrum usług społecznych”. Ponadto złagodzone zostały przepisy rozdziału 5a „Przepisy karne”.

				zakresu ww. ochrony nazwy „CUS” gdyby samorząd zdecydował o jej modyfikacji np. poprzez dodanie właściwej miejscowo nazwy lub patrona. Nadto, jak słusznie zauważa projektodawca – centra usług społecznych funkcjonowały już przed 2019 r. jako np. organizujące określony rodzaj pomocy/wsparcia i trudno oczekiwać oraz wymagać, by w przewidzianym czasie tj. do 2027 r., nazwa ta została teraz zmieniona wraz z wszystkimi tego ograniczeniami i negatywnymi konsekwencjami (kosztami), których projektodawca nie uwzględnił. Wprowadzenie przepisu jest zbędne. Nazwy innych jednostek realizujących zadania pomocy społecznej, np. OPS, nie mają ochrony prawnej. Zastrzeżenia może wzbudzić m.in. propozycja wprowadzenia przepisów dotyczących ochrony prawnej nazwy „centrum usług społecznych” i przepisów karnych. Należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku jednostek działających w obszarze pomocy społecznej i na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nie przewidziano podobnych rozwiązań. Nie zastrzega się nazw dla podmiotów takich jak „noclegownia”, „schronisko”, „mieszkanie treningowe lub wspomagane”. Akty normatywne przewidują jednakże „kto” może prowadzić daną placówkę/jednostkę i jaki powinna spełniać standard świadczonych usług. W Radlinie działa centrum usług społecznych od 2017 r. niezależne od OPS.	
8.	Art. 1 pkt 4 lit. a	MOPS Głogów	art. 23 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie: „1) pkt 2 - wchodzi organizator usług społecznych, koordynatorzy indywidualnych planów usług społecznych w liczbie dostosowanej do potrzeb	Dookreślenie minimalnej liczby koordynatorów indywidualnych planów usług wynika z zapewnienia ciągłości pracy tych specjalistów w zakresie przyznawania usług i opracowywania indywidualnych planów usług społecznych podczas ich nieobecności w pracy spowodowanej chorobą, czy zaplanowanym wypoczynkiem.	Propozycja nieuwzględniona. Opracowanie wskaźnika referencyjnego dotyczącego zatrudnienia KIPUS w CUS wymaga przeprowadzenia pogłębionej analizy w zakresie funkcjonowania lokalnych systemów usług społecznych.

			wynikających z uwarunkowań lokalnych nie mniejszej niż 2 koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych oraz mogą wchodzić inni pracownicy centrum”.		Przy ustalaniu standardu zatrudnienia ww. specjalistów powinno się wziąć pod uwagę m.in. liczbę mieszkańców danej gminy, zakres usług społecznych dostępnych dla mieszkańców i założenia organizacyjne związane z opracowywanymi lokalnymi programami rozwoju usług społecznych w ramach wdrażania polityki deinstytucjonalizacji (uśrodkowania) działań pomocowych. Ze względu na brak szczegółowych danych w tym zakresie nie zdecydowano się na wprowadzenie takiej regulacji w niniejszym projekcie ustawy.
9.	Art. 1 pkt 4 lit. a	Spotkanie ekspertów	Dodać przepis mówiący o pracy w terenie koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych	Taki przepis usankcjonuje stan faktyczny.	Propozycja nieuwzględniona. Jak pokazuje praktyka, praca koordynatora indywidualnych planów usług społecznych obejmuje również pracę w terenie. Są to jednak sytuacje szczególne, gdy mieszkańcy nie są w stanie przyjść osobiście do CUS. Metodyka pracy KIPUS została tak zaprojektowana, żeby odróżniała się od pracy terenowej pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS i miała charakter bardziej uzgodnieniowy niż kontrolny. Stąd rezygnacja z przeprowadzania wywiadu środowiskowego w domach mieszkańców.
10.	Art. 1 pkt 4	MRPiPS	Usunąć przepis	Wskazana w projekcie propozycja uzupełnienia składu	Uwaga nieuwzględniona. CUS już

	lit. a			zespołu do spraw organizowania usług społecznych w centrum o możliwość włączenia w skład zespołu innych pracowników centrum (zmiana do art. 23 ust. 2 pkt 1) jest niejasna. Może ona spowodować wątpliwości interpretacyjne i zupełną dowolność w formułowaniu składu zespołu.	stosują takie rozwiązanie, które usprawnia działanie zespołów ds. organizowania usług społecznych. Zaproponowane w projekcie rozwiązanie jest legitymizacją dobrych praktyk CUS w tym zakresie.
11.	Art. 1 pkt 4 lit. b	CUS Sępólno Krajeńskie		Zaproponowana zmiana w art. 23 ust. 6 jest bardzo dobra. Dotychczas COM nie mogą funkcjonować w CUS, gdyż zapewniają one pobyt całodobowy. Stanowi to ogromną barierę w powstawaniu nowych centrów usług społecznych. Jako Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim od wielu lat czyniliśmy starania w kierunku pozyskania środków na budowę Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego i otrzymaliśmy czteromilionowe dofinansowanie zadania. Z chwilą przekształcenia nie możemy dokończyć realizacji naszego przedsięwzięcia, gdyż jest to niezgodne z obowiązującą ustawą o cus. Planując budowę COM braliśmy pod uwagę fakt funkcjonowania jednostki w strukturze OPS. Zastosowano wiele rozwiązań mających na celu minimalizację kosztów funkcjonowania (między innymi obsługa i kadra zarządzająca). Otwarcie COM zaplanowano na 1 lutego 2025 roku. Wszystko wskazuje, iż powyższe terminy zostaną zachowane. Prosimy o uwzględnienie również terminów obowiązywania zmian ustawy w tej kwestii.	
12.	Art. 1 pkt 4 lit. b	Elbląski CUS	Usunąć przepis	Uchylenie ust. 6 stwarza zagrożenie, że centra usług społecznych przejmą wszystkie placówki całodobowe.	Uwaga nieuwzględniona. Po wykreśleniu tego przepisu to regulacje prawne dotyczące danych jednostek zapewniających całodobowy pobyt będą decydujące w zakresie możliwości ich funkcjonowania w ramach struktury organizacyjnej centrum usług społecznych.

13.	Art. 1 pkt 5 lit. b	Elbląski CUS Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych PFZPSiPS Spotkanie ekspertów Spotkanie CUS KK NSZZ „S”	Usunąć przepis	Wobec osoby zarządzającej centrum usług społecznych powinny być postawione wyższe wymagania niż wobec pozostałych kluczowych pracowników centrów, tj. OUS, OSL, KIPUS. Warto zaznaczyć, że od organizatora pomocy społecznej, kierującego zespołem pomocy społecznej, czyli jedną z gałęzi funkcjonowania cus wymaga się spełnienia wymogu 3-letniego doświadczenia. Mając na uwadze skalę/rodzaj zadań realizowanych przez CUS osoba zatrudniona na stanowisku dyrektora powinna mieć w miarę możliwości możliwie najwyższe kompetencje (doświadczenie zawodowe, wykształcenie, kwalifikacje), by sprostać zadaniom stawianym przed CUS. Doświadczenie zawodowe w wymiarze 3 lat na stanowisku kierowniczym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z 2019 r., nie jawi się jako zbyt wygórowany wymóg, a jego obniżenie może odbić się na jakości zarządzania, a tym samym na jakości usług świadczonych przez CUS. Takie standardy obowiązują, zgodnie z art. 122 ustawy o pomocy społecznej, osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej (a takim podmiotem jest również CUS) – tworzenie zatem odrębnych standardów dla dyrektorów CUS i odrębnych dla pozostałych osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej jest niezasadne. W art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – pozostawiono nadal przepis, iż osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej (w tym więc CUS) są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Dotąd więc wymóg określonego stażu był dla ww. kierujących CUS liczony jako ten sam okres 3-letni. A zatem, w przypadku przyjęcia przepisów różnicujących wymagany staż w ww. zakresach – pojawia się uzasadniona wątpliwość interpretacyjna, co do ww. wymogów i ich spełnienia w	Uwaga zasadna, została uwzględniona w projekcie.
-----	------------------------	---	----------------	---	--

				określonym przypadku. Dyrektor CUS powinien mieć doświadczenie takie jak kierownik OPS i jak podległy mu organizator pomocy społecznej.	
14.	Art. 1 pkt 5 lit. c	KK NSZZ „S” MRPiPS	Usunąć przepis	To obniżenie standardów. Ważne jest, żeby osoba obejmująca stanowisko kierownicze miała kwalifikacje i doświadczenie, zwłaszcza na początku działalności. Nie można zmieniać przepisów ustawy o pracownikach samorządowych incydentalnie dla wąskiej grupy pracowników, zwłaszcza kadry kierowniczej urzędników szczebla samorządowego. Propozycja wprowadzenia przepisu, na podstawie którego w okresie roku od dnia utworzenia centrum, dyrektorem centrum będzie mogła być osoba, która nie ukończyła szkolenia z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych w zaproponowanej formie może nie zagwarantować tego, by centrum usług społecznych kierowane było przez odpowiednio przygotowaną osobę.	Uwaga zasadna, została uwzględniona w projekcie.
15.	Art. 1 pkt 5 lit. c	CUS-y kujawsko-pomorskie	Propozycja zmiany brzmienia na: „3. W okresie roku od dnia utworzenia zatrudnienia w centrum, dyrektorem tego centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym mowa w ust. 2 pkt 4.”	Z uwagi na możliwą rotację kadry, ważne jest aby dać możliwość uzupełnienia kursu w okresie roku od Zatrudnienia. Jest to również uzasadnione tym, że ROPS-y zostały zobligowane do prowadzenia takich szkoleń nie rzadziej niż raz w roku.	Uwaga nieuwzględniona. Ważne jest, żeby osoba obejmująca stanowisko kierownicze w CUS miała odpowiednie kwalifikacje i znała specyfikę pracy centrum usług społecznych.
16.	Art. 1 pkt 6	CUS-y kujawsko-pomorskie Spotkanie CUS	Propozycja zmiany brzmienia na: „2. W okresie roku od dnia utworzenia zatrudnienia w centrum, organizatorem usług społecznych w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o	Z uwagi na możliwą rotację kadry, ważne jest aby dać możliwość uzupełnienia kursu w okresie roku od Zatrudnienia. Jest to również uzasadnione tym, że ROPS-y zostały zobligowane do prowadzenia takich szkoleń nie rzadziej niż raz w roku. Z uwagi na możliwą rotację kadry, ważne jest aby dać możliwość uzupełnienia kursu w okresie roku od Zatrudnienia. Jest to również uzasadnione tym, że ROPS-	Uwaga nieuwzględniona. Ważne jest, żeby osoba obejmująca stanowisko specjalistyczne w CUS miała odpowiednie kwalifikacje i znała specyfikę pracy w centrum usług społecznych.

			którym ust. 1 pkt 3.”	y zostały zobligowane do prowadzenia takich szkoleń nie rzadziej niż raz w roku. Jeżeli ten zapis nie będzie zmieniony, to zapis ust. 1 jest martwy dla istniejących centrów, ponieważ ROPS szkoli wyłącznie pracowników ops-ów i cus-ów. Nikt spoza tej grupy pracowników nie jest w stanie spełnić wymogu posiadania odpowiedniego szkolenia.	
17.	Art. 1 pkt 7	OPS Czechowice-Dziedzice	art. 30 ust. 1 pkt 1: spełnia wymogi przewidziane do wykonywania zawodu pracownika socjalnego i ukończyła studia wyższe na jednym z kierunków:		Propozycja niezasadna i nieprzejrzysta w swej konstrukcji. Wymogiem ustawowym do wykonywania zawodu pracownika socjalnego jest ukończenie konkretnego kierunku studiów (praca socjalna) lub studiów podyplomowych z pracy socjalnej. W zamierzeniu projektodawcy przepis ma poszerzyć dostęp do zatrudnienia na stanowisku koordynatora indywidualnych usług społecznych, a nie go zawężyć.
18.	art. 1 pkt 7	Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych	Usunąć zmiany wprowadzone do art. 30 ust. 1 pkt 1	Zmiana zawarta w art. 1 pkt 7 i 11 projektu (dot. art. 30 i 47 ustawy) dotyczy wymogów zatrudnienia na stanowisku koordynatora indywidualnych planów usług społecznych. W projekcie założono, że zadania wykonywane przez koordynatora usług społecznych (choć jak sami przyznają autorzy projektu zmian są tożsame z zadaniami realizowanymi w ramach pogłębionej pracy socjalnej) nie są formą pracy socjalnej. Ten sztuczny zabieg – merytorycznie nieuzasadniony – ma na celu poprawić sytuację kadrową CUS i ominąć ustawowy wymóg świadczenia pracy socjalnej wyłącznie przez pracowników socjalnych. Dostrzegając problem z rekrutowaniem pracowników socjalnych w pomocy społecznej należy zaznaczyć, że warto wypracować inne niż proponowane w projekcie	Uwaga nieuwzględniona. Środowisko CUS, w tym Krajowe Forum CUS, zgłasza duże trudności w pozyskaniu osób mających uprawnienia pracowników socjalnych, które można zatrudnić na stanowisku koordynatorów. Jednocześnie zwracają uwagę, że wymóg ten jest sztuczny, ponieważ odpowiednie kompetencje do fachowego wykonywania pracy koordynatora IPUS mają nie tylko pracownicy socjalni, ale także inni specjaliści pomocowi.

				zarządzenie opisanym trudnościami niż sztuczne eliminowanie pracy socjalnej (jej standardami, bogatymi doświadczeniami w jej wdrażaniu, bogatą paletą metod, narzędzi i instrumentów do jej stosowania) jako jednego z kluczowych elementów pakietu usług społecznych oferowanych przez CUS.	
19.	Art. 1 pkt 7	Spotkanie ekspertów	Do listy kierunków w art. 30 ust. 1 pkt 1 dodać politologię, zarządzanie i ekonomię		Propozycja częściowo uwzględniona – dodano politologię.
20.	Art. 1 pkt 7	Związek Województw RP	Art. 30. 1. Koordynatorem indywidualnych planów usług społecznych może być osoba, która: 1) spełnia wymogi przewidziane do wykonywania zawodu pracownika socjalnego lub ukończyła studia wyższe na jednym z kierunków: (...), i) politologia;	Wprowadzono „politologię” celem zwiększenia możliwości zatrudnienia na stanowisku w CUS osób z wykształceniem wyższym z obszaru nauk społecznych, mających wiedzę i umiejętności z zakresu problematyki społecznej oraz prawnej i ekonomicznej. A także z uwagi na zmiany demograficzne, w tym mniejszą liczbę roczników wchodzących na rynek pracy oraz podejmujących studia, w tym ściśle związanych z pomocą i integracją społeczną. Jednocześnie dającą możliwość wykorzystania absolwentom studiów wyższych na kierunku politologii nabytych umiejętności i przygotowania do działalności społecznej i politycznej.	Propozycja uwzględniona.
21.	Art. 1 pkt 7	Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych	W art. 30 ust. 1 w pkt 2 proponujemy dodanie zapisu „ma co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe w podmiotach realizujących zadania z zakresu usług społecznych w świadczeniu usług społecznych ”.	W art. 30 planuje się zmienić wymagania wobec KIPUS z „ma co najmniej 2-letnie doświadczenie w świadczeniu pracy socjalnej” na „ma co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe w podmiotach realizujących zadania z zakresu usług społecznych” – jest to zapis nieprecyzyjny, ponieważ może odnosić się do osób posiadających 2-letnie doświadczenie w podmiocie realizującym zadania z zakresu usług społecznych, ale np. na stanowisku administracyjno-biurowym czy porządkowym. Taki zapis, wraz z dodaniem możliwości ukończenia studiów na określonych kierunkach, a z wykreśleniem obowiązku wymogów jak dla pracowników socjalnych może doprowadzić do sytuacji, gdy na stanowisko KIPUS będą aplikowały osoby bez	Uwaga częściowo uwzględniona. Brzmienie projektowanego przepisu zostało zmienione.

				żadnego doświadczenia w świadczeniu usług społecznych.	
22.	Art. 1 pkt 7	OPS Czechowice-Dziedzice	art. 30 ust. 1 pkt 2	Nieprecyzyjny zapis: pracownik socjalny pracujący w OPS nie musi mieć doświadczenia w PES realizującym usługi społeczne. Jeśli OPS przekształca się w CUS i gmina nie ma zdefiniowanych usług społecznych zgodnie z ustawą, to taki zapis jest wykluczający.	Uwaga częściowo uwzględniona. Brzmienie projektowanego przepisu zostało zmienione.
23.	Art. 1 pkt 7	MOPS Głogów	art. 30 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie: „ma co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe, wolontariackie lub posiada łącznie wymagany 2-letnie przygotowanie zawodowe uzyskane w ramach stażu zawodowego w podmiotach realizujących zadania z zakresu usług społecznych ”.		Uwaga częściowo uwzględniona. Brzmienie projektowanego przepisu zostało zmienione.
24.	Art. 1 pkt 7	OPS Czechowice-Dziedzice	art. 30 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2	pracownik socjalny pracujący na narzędziach typu kontrakt socjalny, mający doświadczenie w przeprowadzaniu diagnozy posiada wystarczająca wiedze w zakresie działania z indywidualnym klientem, jeśli KIPUS nie odbędzie szkolenia, to wprost nie może być koordynatorem. Pamiętajmy, że kadra pomocy społecznej to przygotowani specjaliści, którym stawianie dodatkowych wymagań utrudni dostępność do zajmowania stanowiska, zwłaszcza jeśli nie dostanie się na szkolenie z powodu nadmiaru chętnych	Uwaga nieuwzględniona. Szkolenie przygotowuje do pracy na konkretnym stanowisku i wymóg jego odbycia jest funkcjonalny dla zapewnienia jakości pracy koordynatorów. Udział w szkoleniach jest elementem rozwoju zawodowego specjalistów pomocowych
25.	Art. 1 pkt 7	KK NSZZ „S”	Usunąć proponowany ust. 2 w art. 30	Pracownicy i tak będą musieli podnieść swoje kwalifikacje. Decyzja o utworzeniu CUS nie jest podejmowana z dnia na dzień, dlatego należy zaplanować i umożliwić pracownikom podniesienie swoich kwalifikacji przed powstaniem centrum.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany przepis ma stanowić awaryjne rozwiązanie dla nowo powstających centrów w przypadku braku pracowników, spełniających określone w ustawie wymagania (w praktyce

					często są to osoby, które w dacie powstania centrum są w trakcie uzupełniania wymogów określonych w ustawie).
26.	Art. 1 pkt 8	CUS-y kujawsko-pomorskie Spotkanie CUS	Propozycja zmiany brzmienia na: „2. W okresie roku od dnia utworzenia zatrudnienia w centrum organizatorem społeczności lokalnej w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym ust. 1 pkt 3.”	Z uwagi na możliwą rotację kadry, ważne jest aby dać możliwość uzupełnienia kursu w okresie roku od Zatrudnienia. Jest to również uzasadnione tym, że ROPS-y zostały zobligowane do prowadzenia takich szkoleń nie rzadziej niż raz w roku.	Uwaga nieuwzględniona. Odbycie szkolenia przez specjalistę pomocowego przed podjęciem pracy na danym stanowisku w CUS jest, co do zasady, rozwiązaniem właściwym. Proponowane w projekcie rozwiązanie uelastyczniające ograniczone jest jedynie do pierwszego roku funkcjonowania centrum.
27.	Art. 1 pkt 8	KK NSZZ „S”	Usunąć przepis	Pracownicy i tak będą musieli podnieść swoje kwalifikacje. Decyzja o utworzeniu CUS nie jest podejmowana z dnia na dzień, dlatego należy zaplanować i umożliwić pracownikom podniesienie swoich kwalifikacji przed powstaniem centrum.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany przepis ma stanowić awaryjne rozwiązanie dla nowo powstających centrów w przypadku braku pracowników, spełniających określone w ustawie wymagania (w praktyce często są to osoby, które w dacie powstania centrum są w trakcie uzupełniania wymogów określonych w ustawie).
28.	Art. 1 pkt 8	OPS Czechowice-Dziedzice	Art. 33 ust. 2: W okresie roku od dnia utworzenia centrum organizatorem społeczności lokalnej w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, i odbyła szkolenie/ uzyskała certyfikat OSL/edukatora OSL.	OSL wszedł w praktykę pomocy społecznej na długo wcześniej niż weszła ustawa, zatem byłoby wykluczające pozostawienie takiego zapisu. Nie można wykluczyć tych OSL, którzy nabyli uprawnienia do wykonywania OSL wcześniej – przed 2019 r. i co więcej mają oni dłuższą praktykę w OSL, niż wymaga tego teraz ustawa o CUS	Uwaga niezasadna. Pracownicy socjalni mający doświadczenie w pracy metodą środowiskową spełniają ustawowe wymogi w zakresie doświadczenia zawodowego niezbędnego do podjęcia pracy w CUS na stanowisku OSL. Szkolenie przygotowuje do pracy na konkretnym stanowisku w CUS i

					wymóg jego odbycia jest funkcjonalny dla zapewnienia jakości pracy OSŁ. Udział w szkoleniach jest, co do zasady, elementem rozwoju zawodowego specjalistów pomocowych.
29.	Art. 1 pkt 9	Spotkanie CUS	Dodać zapis o sposobie finansowania szkoleń dla pracowników CUS (gmina albo ROPS)		To nie jest przedmiotem projektu ustawy. Obecnie obowiązujące przepisy zapewniają dużą elastyczność w zakresie finansowania szkoleń.
30.	art. 1 pkt 9 lit. b	Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych	W art. 34 proponujemy zapis o możliwości skorzystania ze szkoleń w dowolnym regionalnym ośrodku polityki społecznej w kraju.	Przytoczony zapis w efekcie wprowadziłby zasadę, że pomoc społeczna podzielona jest na dwie kategorie podmiotów – uprzywilejowane CUSy (z zagwarantowanym ustawowo przywilejem dostępu do dedykowanych im, realizowanych przez ROPS z narzuconą częstotliwością co roku szkoleń) i pozostałe jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Ponownie należy zaznaczyć, że tworzenie podwójnych standardów i przywilejów jedynie dla wybranych grup zawodowych (dyrektorzy i pracownicy CUS) nie jest uzasadnione.	Uwaga nieuwzględniona. Obecnie już jest stosowana taka praktyka i regulowanie tego zagadnienia nie jest potrzebne.
31.	Art. 1 pkt 9 lit. b	ROPS w Krakowie KDROPS	Usunąć przepis	Regulowanie aktem prawnym rangi ustawowej częstotliwości organizacji szkoleń wykracza poza analogiczne regulacje na gruncie ustawy o pomocy społecznej, wsparcia rodziny i systemu pieczy czy przeciwdziałania przemocy domowej. Propozycja zmiany zapisu i wskazanie, że szkolenia organizuje się w odpowiedzi na rozpoznane potrzeby w regionie. Ewentualnie można wskazać, aby rozpoznanie potrzeb było realizowane raz w roku analogicznie, jak ocena zasobów pomocy społecznej, która jest dorocznym badaniem. Ponadto warto rozważyć możliwość wprowadzenia finansowania realizacji szkoleń dla kadr CUS z poziomu krajowego, analogicznie do szkoleń dla członków zespołów interdyscyplinarnych, które realizowane są przez ROPS przy dofinansowaniu ze	Uwaga nieuwzględniona. CUS zgłaszają problemy z dostępnością obowiązkowych szkoleń dla pracowników CUS. Obowiązek organizacji szkolenia oznacza zapewnienie możliwości szkolenia przyszłym lub obecnym pracownikom CUS. Nie obliuguje ROPS do realizacji takich szkoleń samodzielnie. Obecne doświadczenia praktyczne potwierdzają potencjał funkcjonalnej współpracy ROPS w tym zakresie. Natomiast zabezpieczenie realnego dostępu

				środków budżetu państwa w ramach Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Szkolenia powinny być organizowane według potrzeb. Co w sytuacji, gdy nie ma chętnych na szkolenie?	do szkoleń w przeciągu roku jest podyktowane słusznym interesem zarówno centrów usług społecznych, jak i specjalistów pomocowych podejmujących w nich pracę zawodową.
32.	Art. 1 pkt 9 lit. b	Związek Województw RP	w art. 34: b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu: „1a. Szkolenia, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4, art. 30 ust. 1 pkt 3 i art. 33 ust. 1 pkt 3 organizuje się nie rzadziej niż raz na dwa lata”,	Na podstawie dotychczasowych doświadczeń i kosztów finansowych organizowania przez ROPS w Opolu szkoleń dla dyrektorów CUS-ów, organizatorów usług społecznych, koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych oraz organizatorów społeczności lokalnej, wynika, że ze względu na ścisłe wymogi dot. tematyki i liczby godzin dla poszczególnych, wymienionych stanowisk w CUS (zgodnie z Rozporządzeniem RM w sprawie szkoleń dla pracowników centrów usług społecznych), zasadnym jest wydłużenie konieczności organizacji przez ROPS szkoleń (nie rzadziej niż raz na 2 lata). Koszty finansowe organizacji szkoleń są nieracjonalne przy konieczności ich przeprowadzania corocznie dla jednej lub kilku osób, tym bardziej że mają one na celu właściwe przygotowanie kadry CUS przez specjalistów i naukowców, którzy mają być finansowani wyłącznie przez samorząd wojewódzki.	Uwaga nieuwzględniona. Obowiązek organizacji szkolenia oznacza zapewnienie możliwości szkolenia przyszłym lub obecnym pracownikom CUS. Nie obciążuje ROPS do realizacji tego szkolenia samodzielnie. Może to być szkolenie realizowane przez inny ROPS albo wspólnie przez więcej niż jeden ROPS.
33.	Art. 1 pkt 10	MRPiPS	Usunąć projektowany art. 34a	Regulacja, zgodnie z którą „Regionalny ośrodek polityki społecznej prowadzi działania informacyjne i doradcze dla zainteresowanych gmin, w zakresie utworzenia i działalności centrum” nie leży w zakresie – ani podmiotowym, ani przedmiotowym – aktu normatywnego regulującego działalność CUS. Zadania ROPS pozostają w zakresie regulacji zawartych w ustawie o pomocy społecznej.	Uwaga nieuwzględniona. Co prawda ustawa o pomocy społecznej wprowadziła, jako jedno z zadań samorządu województwa utworzenie regionalnego ośrodka polityki społecznej i nadała mu przymiot jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, która wykonuje zadania samorządu województwa z zakresu pomocy społecznej, niemniej jednak obecnie zadania

					realizowane przez regionalne ośrodki polityki społecznej daleko wykraczają poza te, które zostały im przypisane wprost w ustawie o pomocy społecznej. Na przestrzeni lat funkcjonowania regionalnych ośrodków polityki społecznej samorządy województw powierzały im do realizacji szereg zadań niezwiązanych z pomocą społeczną jak np. zadania samorządu województw z zakresu: 1) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, 2) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, 3) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, 4) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, 5) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Należy również zwrócić uwagę, że w przypadku dwóch ustaw tj. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
--	--	--	--	--	---

					ustawy te wprost nałożyły na ROPS-y realizację określonych zadań niezwiązanych z pomocą społeczną. W przypadku ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 185 ustawy, zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie wykonuje regionalny ośrodek polityki społecznej. Z kolei w przypadku ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, w art. 34 ustawy został nałożony na ROPS-y obowiązek organizacji szkoleń, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4, art. 30 pkt 3 i art. 33 pkt 3 ustawy. W związku z tym zadania powierzane ROPS-om mogą wynikać z różnych aktów prawnych, a nie tylko z ustawy o pomocy społecznej. Ponadto biorąc pod uwagę fakt, że ustawa o pomocy społecznej podmiotowo i przedmiotowo dotyczy pomocy społecznej, powinna w związku z tym regulować ściśle materię związaną z pomocą społeczną (tj. kwestie związane z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej). Co za tym idzie, jeżeli zadania nie są związane bezpośrednio z pomocą
--	--	--	--	--	--

					społeczną, a wolą ustawodawcy jest powierzenie ich realizacji ROPS-om, wówczas prawidłowym rozwiązaniem jest wprowadzenie odpowiedniej regulacji nakładające te zdania na ROPS-y w ustawie regulującej daną materię. W ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowany jest m.in. proces tworzenia przez gminy centrów usług społecznych oraz działalność centrów, w związku z tym aktem prawnym właściwym podmiotowo i przedmiotowo do wprowadzenia regulacji w zakresie jednostki odpowiedzialnej za prowadzenie działań informacyjnych i doradczych dla zainteresowanych gmin, w zakresie utworzenia i działalności centrum usług społecznych jest, ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. ROPS-y obecnie prowadzą już działania informacyjne i doradcze i są one trafne i skuteczne, co potwierdzają przedstawiciele CUS korzystający z tego wsparcia. Proponowane rozwiązanie legitymizuje tę aktywność na poziomie ustawowym,
34.	Art. 1 pkt 10	OPS Czechowice-Dziedzice	Art. 34b ust. 7: Dofinansowanie, o którym	Art. 34b: Warto rozważyć stały dodatek motywacyjny dla tych stanowisk, gdyż wykonują oni pracę w	Uwaga nieuwzględniona. Analogiczne rozwiązanie

			mowa w ust. 1, stanowi podstawę naliczania świadczeń, odszkodowań i innych wypłat, wynikających z odrębnych przepisów, w tym dodatkowego wynagrodzenia rocznego i nagród rocznych.	godzinach niestandardowych, obejmując wsparciem całą społeczność lokalną, biorą udział w diagnozie potrzeb, a zatem ich zaangażowanie jest większe niż pozostałych pracowników Centrum. Ponadto ważnym aspektem jest motywowanie w ramach awansu zawodowego – nie ma ustalonej ścieżki awansu dla stanowiska OSL. Czynnikiem motywacyjnym jest wyższe wynagrodzenie – jeśli wprowadzimy praktykę CUS w ramach działalności nie finansowanej ze środków UE nie będzie przestrzeni ani pieniędzy na podniesienie wynagrodzeń. Nie ma też ustawy o zawodach pomocowych obejmujących np. OSL i tutaj to stanowi problem finansowania zwłaszcza, że zarobki w pomocy społecznej należą do bardzo niskich.	obowiązuje w ustawie wprowadzającej rządowy program dofinansowania wynagrodzeń m.in. pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Wprowadzenie proponowanego rozwiązania, regulującego w sposób odmienny kwestie dodatków (niż ma to miejsce w obowiązujących innych aktach prawnych) mogłoby prowadzić do powstania nierówności wobec prawa pracowników zatrudnionych w podobnych jednostkach.
35.	Art. 1 pkt 10	KK NSZZ „S”	art. 34b	Potrzebne rozwiązanie systemowe w zakresie wynagradzania pracowników szeroko pojętej pomocy społecznej.	Wyjaśnienie. Wprowadzono w projekcie rozwiązanie analogiczne do tego, którym objęto innych pracowników sfery pomocowej – pracowników socjalnych i asystentów rodziny. Rozwiązanie systemowe w zakresie wynagradzania specjalistów pomocowych, zatrudnionych nie tylko w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, ale i w innych podmiotach prowadzących działania pomocowe, jest niezbędne. Wykracza to jednak poza materię projektu.
36.	Art. 1 pkt 11	CUS-y kujawsko-pomorskie, Ogólnopolskie Porozumienie	Usunąć przepis	Dotychczas art. 47 dla części Dyrektorów CUS stanowił podstawę do przyznawania „dodatków do wynagrodzenia w wysokości 400 zł” a także „dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10	Uwaga nieuwzględniona. Definicja legalna pracy socjalnej zawarta w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy

		Organizacji Samorządowych OPS Czechowice-Dziedzice PFZPSiPS	dni roboczych”. Wykreślenie „art. 47” – pozbawi obecnych KIPUSów tych przywilejów. Proponujemy wywołać dyskusję nad zrównaniem obecnych uprawnień pracowników socjalnych z ustawy o pomocy społecznej (art. 121 ups) i KIPUSów z ustawy o centrach usług społecznych. Takie same sugestie mamy nt „organizatora społeczności lokalnej”. Uchylenie artykułu 47 ustawy o CUS najprawdopodobniej spowodowane jest poszerzeniem kwalifikacji, które spełniać musi potencjalna osoba ubiegająca się o stanowisko KIPUS – rozumiemy, że nie musi już spełniać wymogów przewidzianych dla „pracowników socjalnych” i tym samym jej zadania nie mogą już być nazywane „pracą socjalną”. W obecnie obowiązującej ustawie o CUS, KIPUSEm mogła zostać osoba spełniająca wymogi przewidziane do wykonywania zawodu pracownika socjalnego z co najmniej 2-letnim doświadczeniem w świadczeniu pracy socjalnej oraz szkolenie z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych. Ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych weszła w życie 5 lat temu. Od 2019 r. funkcjonują się w Polsce nowe, tak istotne dla kierunku zmian zawody, usankcjonowane w ustawie o CUS (tj. KIPUS, OSL), tym bardziej wydaje się istotne aby nie pozwolić na utratę wywalczonych przez środowisko uprawnień, dla osób pracujących w tym samym obszarze co pracownik socjalny i na rzecz tych samych mieszkańców. Sprawa jest tym bardziej istotna, iż po raz pierwszy ustawa podlega tak szerokiej konsultacji, która finalnie ma wprowadzić zmiany w obowiązujących przepisach prawa. Przepisy miały ułatwić gminom realizację zadań publicznych w obszarze szeroko rozumianych usług społecznych, w praktyce samorządy są w znikomym stopniu zainteresowane tworzeniem takich centrów – można się jedynie domyślać dlaczego. Obszar związany z realizacją zadań pomocy społecznej już boryka się z brakiem	socjalnej stanowi, że praca socjalna jest aktywnością zawodową zastrzeżoną dla pracowników socjalnych. Stworzenie możliwości zatrudniania na stanowisku koordynatora przedstawicieli także innych niż praca socjalna zawodów i specjalności pomocowych oznacza, że nie można jej uznać za pracę socjalną rozumianą jako działalność zastrzeżona wyłącznie dla pracowników socjalnych. Należy dążyć do systemowego uregulowania sfery wynagrodzeń specjalistów pomocowych pracujących w bezpośredniej styczności z ludźmi. Jednak właściwym kierunkiem działań jest zmiana definicji pracy socjalnej zawartej w ustawie o pomocy społecznej, stanowiącej, że pracę socjalną świadczą wyłącznie pracownicy socjalni. Rzeczywistość jest inna. Praca socjalna jako zobiektywizowana wiedza o profesjonalnych działaniach pomocowych powstaje przez akumulację doświadczeń różnych specjalistów pomocowych i zarazem jako praktyka pomocowa stosowana jest przez specjalistów wykonujących różne zawody pomocowe (pracowników socjalnych, ale
--	--	---	--	--

			pracowników, wykreślanie przywilejów zdecydowanie nie poprawi tej sytuacji. W naszej opinii nie widzimy tutaj zasadności do uchylania tego art., gdyż rozumiemy, że dopuszczając do pełnienia zadań KIPUS-a osoby posiadające inne wykształcenie, niż było to dotychczas, idąc z myślą, iż praca socjalna powinna być zarezerwowana dla zawodu pracownika socjalnego, zadajemy pytanie, czym w takim razie jest praca z klientem CUS wykonywana przez KIPUS-a, może warto się zastanowić nad tą kwestią. Opracowanie, aktualizowanie, monitorowanie oraz podsumowanie jest formą pracy socjalnej zgodnie ze sztuką pracy socjalnej i działaniem metodycznym case menagera i w odniesieniu do art. 49 tejże ustawy usunięcie art. 47 jest opatrzone błędem merytorycznym. Pominąwszy fakt, iż planowanie usług społecznych (indywidulanie, grupowo lub w społeczności lokalnej) stanowi faktycznie formę pracy socjalnej, zarówno co do metodyki pracy socjalnej, jak i literalnego brzmienia art. 2 ustawy o CUS – to postulowana zmiana, może rodzić szereg negatywnych konsekwencji m.in. związanych z dostępem do określonych uprawnień dla koordynatorów indywidulanych planów usług społecznych (KIPUS). Przykładowo - pomimo, że projektodawca założył w projekcie zmiany ustawy - możliwość wprowadzenia programu rządowych dodatków motywacyjnych dla pracowników CUS (art. 34a i 34b projektu) tj. analogicznie jak to ma miejsce już teraz dla pracowników JOPS (w tym więc także CUS) – to nie jest pewne, czy na wprowadzenie takiego programu dodatku zadecydują się sami rządzący. Zakładając, że taki program odrębnie dedykowany pracownikom CUS nie powstanie (MRPiPS wykluczało jakiegokolwiek zmiany w tym przedmiocie) - oznaczałoby to zatem już teraz, że koordynatorzy indywidualnych planów usług społecznych, którzy otrzymują obecnie ww. dodatki jako pracownicy CUS, świadczący pracę socjalną, a więc	także np. asystentów rodziny czy kuratorów rodzinnych i in.), także te wyrosłe z pracy socjalnej (np. streetworking). Doświadczenia kadry CUS wskazują, że także rozwój zawodowy organizatorów społeczności lokalnej oraz koordynatorów IPUS zmierzać będzie w kierunku wyodrębnienia się tych specjalności jako nowych zawodów pomocowych. Zmiana definicji pracy socjalnej zawartej w ustawie o pomocy społecznej jako element szerszej zmiany systemowej dotyczącej profesjonalnych praktyk pomocowych wykracza jednak poza materię projektu i powinna być przedmiotem porządkujących prac legislacyjnych inicjowanych przez stronę rządową.
--	--	--	--	--

				wprost realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej - nie otrzymają ww. dodatku po uchyleniu ww. przepisu. W efekcie – zamiast poszerzać kadry CUS o ww. specjalistów, możemy mieć do czynienia z ich rezygnacjami z pracy. Warto zatem przeanalizować – czy ww. zmiana nie spowoduje także innych komplikacji dotyczących roli i zadań wskazanych koordynatorów.	
37.	Art. 1 pkt 11	Spotkanie KDROPS	Uchylenie art. 47 budzi wątpliwości.	Zagrożenie pozbawieniem dodatków dla pracowników socjalnych w tych CUS, w których jest on wypłacany.	Wyjaśnienie. Uchylenie art. 47 stanowi konsekwencję wprowadzanych zmian w art. 30 dotyczących wymagań dla koordynatora indywidualnych planów usług społecznych. Definicja legalna pracy socjalnej zawarta w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej stanowi, że praca socjalna jest aktywnością zawodową zastrzeżoną dla pracowników socjalnych. Stworzenie możliwości zatrudniania na stanowisku koordynatora przedstawicieli także innych niż praca socjalna zawodów i specjalności pomocowych oznacza, że nie można jej uznać za pracę socjalną rozumianą jako działalność zastrzeżona wyłącznie dla pracowników socjalnych.
38.	Art. 1 pkt 12	ROPS w Krakowie Spotkanie KDROPS	Propozycja ograniczenia zakresu kar do grzywny, analogicznie jak w przypadku ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, gdzie wskazano:	Przepisy karne za posługiwanie się nazwą CUS wydają się niewspółmierne do szkodliwości takiego działania, a projektowana wysokość kar powinna być adekwatna.	Uwaga częściowo uwzględniona. Sankcję karną złagodzone.

			Art. 50b. 1 Kto, działając w imieniu organizacji pozarządowej, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 lub innych podmiotów, które nie są organizacjami pożytku publicznego, informuje organ administracji publicznej, osobę fizyczną lub prawną, że organizacja lub podmiot status taki posiada, podlega karze grzywny.		
39.	Art. 4 pkt 2	Spotkanie KDROPS	Wydłużenie czasu do wejścia w życie przepisów o ochronie nazwy CUS	Projekty inwestycyjne mają dłuższy okres trwałości.	Uwaga uwzględniona. Wydłużono czas wejścia projektowanych przepisów w życie.
40.	Uwagi ogólne (art. 34 ust. 1 ustawy o CUS)	CUS Kołobrzeg		Art. 34 ust. 1 szkolenia dla kadr – winien być poszerzony wykaz podmiotów, które mogą organizować szkolenia np. o podmioty wskazane w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Na obecnym etapie prawnym bardzo trudno uzyskać szkolenia, które pozostają w gestii jednego monopolisty, zachodzi brak konkurencyjności.	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma przeszkód prawnych do zlecania przez ROPS realizacji szkoleń wybranym podmiotom, z czego ROPS korzystają. Powierzenie tego zadania publicznego ROPS jest rozwiązaniem właściwym ze względu na usytuowanie ROPS w systemie administracyjnym i ich misję obejmującą wzmacnianie specjalistów pomocowych.
41.	Uwagi ogólne (art. 64 pkt 15 ustawy o CUS)	CUS Kołobrzeg		Rozdział 6 zmiany w przepisach: Art. 111a ust. 3 ustawy o pomocy społecznej reguluje obowiązek posiadania spełnienia wymagań właściwych dla kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Nie ma jednoznacznej regulacji, czy kierownik ośrodka wsparcia funkcjonującego w strukturze CUS winien posiadać uprawnienia właściwe dla osób kierujących CUSEm, chodzi o wymóg posiadania szkolenia w zakresie zarządzania i organizacji	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.

				usług społecznych?	
42.	Uwagi ogólne	CUS-y kujawsko-pomorskie	W aktualnie obowiązujących przepisach prawa dotyczących zwolnień z podatku od towarów i usług, (Vat) brak jasności co do zwolnień dla usług społecznych realizowanych przez CUS.	W chwili obecnej, usługi wykraczające poza ustawę o pomocy społecznej podlegają indywidualnej interpretacji podatkowej wydanej na wniosek płatnika przez Krajową Izbę Skarbową. By wyeliminować konieczność wystąpień o interpretacje indywidualne do KIS zasadnym jest doprecyzowanie przepisów regulujących to zagadnienie.	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.
43.	Uwagi ogólne (art. 7 ust. 2 pkt 3 ustawy o CUS)	CUS-y kujawsko-pomorskie Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych	Wprowadzenie w ustawie o CUS -przepisów dających możliwość stosowania art.11 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy o z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie przez CUS.	Zgodnie z art.11 ust. 1 pkt 2 oraz ust.2 ustawy o z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie jednostki sektora finansów publicznych mogą zlecać lub powierzać realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 tejże ustawy. W wyżej wymienionej ustawie jest zapis wskazujący, że to ORGAN wspiera/powierza realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym. CUS/OPS nie są organem w myśl Kodeksu postępowania administracyjnego. Organem jest Wójt/Burmistrz/Prezydent. W gminach część prawników na dzień dzisiejszy nie widzi prawnej możliwości stosowania art.11 ust. 1 pkt 2 oraz ust.2 ustawy o z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w przez CUS. art. 7 ust. 2 pkt 3 umożliwia zlecanie zadań publicznych w zakresie usług społecznych organizacją pozarządowym i podmiotom wskazanym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Niestety, zgodnie z tą ustawą, podobnie jak powyżej, Centrum nie może przeprowadzić takiego konkursu dla NGO i udzielić dotacji. Zgodnie z obecnymi przepisami, zawsze musi to robić Wójt/Burmistrz/Prezydent. Należałoby rozważyć wprowadzenie takich zmian prawnych, aby to Centrum/Dyrektor Centrum mógł zlecać zadania z zakresu usług społecznych organizacją pozarządowym czy podmiotom ekonomii społecznej, bez angażowania	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.

				Wójta/Burmistrza/Prezydenta, tak jak to ma miejsce w przypadku zamówień usług społecznych w ramach realizacji zamówień publicznych, podmiotom wyłoniomym na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych. Zmiana tego przepisu zachęciłaby Centra na wykorzystywanie trybu z ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, co spowodowałoby wzrost liczby organizacji pozarządowych którym zlecono realizację usług, a tym samym wzrost potencjału środowisk lokalnych do świadczenia usług społecznych na danym terytorium.	
44.	Uwagi ogólne	Elbląski CUS	Dodanie art. 34c zobowiązującego Ministerstwo Cyfryzacji do przygotowania programu informatycznego do obsługi usług społecznych z dostępem dla cus-ów, realizatorów usług i mieszkańców	W dużych miastach prowadzenie bazy dostępnych usług społecznych i jej aktualizowanie bez takiego programu jest niemożliwe.	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.
45.	Uwagi ogólne	MOPS Głogów CUS Tarnów OPS w Starym Sączu	Wprowadzenie uprawnień dla stanowisk w CUS analogicznych jak dla pracowników socjalnych (ewentualnie w ograniczonym zakresie) np.: 1. Pracownikowi zatrudnionemu w centrum usług społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, do którego obowiązków należy rozpoznawanie indywidualnych potrzeb i	Zakres wsparcia oferowanego przez koordynatorów usług społecznych jest zbliżony do pracy pracownika socjalnego (rozpoznawanie potrzeb wraz z możliwością ich rozpoznawania w miejscu zamieszkania, opracowywanie indywidualnych planów, monitorowanie realizacji planów, koordynowanie usług w ramach tych planów itp.). Wprowadzone zmiany umożliwią pozyskanie na nowych stanowiskach doświadczonych pracowników socjalnych. Zakres zadań oraz charakter pracy na tych stanowiskach w pełni uzasadnia potrzebę przyjęcia rozwiązań podobnych do istniejących regulacji, dotyczących pracownika socjalnego. Jeżeli nie będzie możliwe ujęcie proponowanych uprawnień w konsultowanym projekcie ustawy. Brak tych pozytywnych uprawnień nie zachęca do	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy. Przyznanie podobnych uprawnień specjalistom pomocowym pracującym w bezpośredniej styczności z ludźmi (adresatami wsparcia – tzw. frontline workers) jest, co do zasady, właściwe, ale wykracza poza materię projektu.

		indywidualnych planów usług społecznych, jeżeli przepracował nieprzerwanie i faktycznie co najmniej 3 lata, przysługuje raz na 2 lata dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 5 dni roboczych. 2. Pracownikowi, o którym mowa w ust. 1, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 250 zł. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy. 3. Dodatek, o którym mowa w ust. 3a, nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie w art. 6 ust 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. 4. Pracownikowi, o którym mowa w ust. 1 przysługuje zwrot kosztów przejazdów z miejsca pracy do miejsc wykonywania przez niego czynności zawodowych, w przypadku braku możliwości zapewnienia dojazdu środkami pozostającymi w	przekształcenia się OPSów w CUSy. Uprawnienia te wynikają z ustaw czy krajowych programów, są więc bezpieczne dla pracowników i niejako gwarantowane, podczas gdy ww. pracownicy CUSu z pionu usług w kwestii wspomnianych uprawnień zależą od kierownictwa/władz gminy.	
--	--	--	---	--

			dyspozycji zatrudniającego go pracodawcy. Wprowadzenie dodatku terenowego dla koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych oraz organizatora społeczności lokalnej. Postulat nadania pracownikom centrów usług społecznych tj. koordynatorom indywidualnych planów usług społecznych, organizatorom społeczności lokalnej, organizatorom pomocy społecznej podobnych uprawnień, jakie mają pracownicy socjalni, tj. miesięcznego dodatku motywacyjnego 1000 zł, dodatkowego 10-dniowego urlopu, prawa uzyskania superwizji czy szkolenia z zakresu bezpieczeństwa przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych.		
46.	Uwagi ogólne	Spotkanie CUS	Dodać zapis o sposobie finansowania szkoleń dla pracowników CUS (gmina albo ROPS)		Propozycja nieuwzględniona. To nie jest przedmiotem projektu ustawy. Obecnie obowiązujące przepisy zapewniają dużą elastyczność w zakresie finansowania szkoleń.
47.	Uwagi ogólne	Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji		Należy opracować model finansowania CUS	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.

		Samorządowych			
48.	Uwagi ogólne	Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych		Stanowisko organizatora pomocy społecznej jest tożsame ze stanowiskiem kierownika pomocy społecznej i zasadne jest przypisanie OPS jako stanowiska urzędniczego.	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.
49.	Uwagi ogólne	PFZPSiPS		Projekt zakłada szereg zmian w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, mających na celu obniżenie wymogów formalnych w zakresie zatrudniania wybranych pracowników Centrów Usług Społecznych (CUS), w tym np. co do ich wykształcenia, obowiązkowych szkoleń lub stażu pracy. Zgodnie z uzasadnieniem do projektu – dotychczasowe wymogi stanowią realną barierę w powstawaniu i rozwoju CUS-ów, a więc ich obniżenie – zdaniem projektodawców – przyczyni się do odblokowania istniejącego potencjału w powoływaniu Centrów. Zdaniem naszej organizacji, popartym wieloletnim doświadczeniem w tym zakresie – obniżanie standardów m.in. w zakresie wymogów zatrudnienia, nie stanowi realnej odpowiedzi na faktyczne przyczyny braku zainteresowania jednostek samorządu terytorialnego w rozwijaniu określonej działalności. W ocenie Federacji – podstawowymi przyczynami, dla których centra usług społecznych nie powstają w takiej liczbie i formach (np. międzygminnych), jak pierwotnie zakładano – jest brak stabilności, w tym finansowej dla ich funkcjonowania (większość CUS-ów powstała w ramach środków zewnętrznych przewidzianych na dany okres finansowania, który się skończył), a także brak jakościowego rozwoju (usprawniania) samych usług. Jak wielokrotnie wskazywaliśmy, także podczas rozmów z przedstawicielami (doradcami) Prezydenta RP – usługi społeczne w Polsce wprowadzane były i nadal są poprzez legislacyjne zmiany strukturalne, natomiast – naszym zdaniem - by nowoutworzone w ten sposób jednostki przetrwały i były faktyczną odpowiedzią na potrzeby społeczności lokalnych, niezbędne są przede	Uwaga częściowo uwzględniona w zakresie pozostawienia wymagań dla dyrektora CUS. Proponowana zmiana w odniesieniu do KIPUS nie ma na celu obniżenia wymogów kompetencyjnych, ale poszerzenie dostępu do pracy na stanowisku KIPUS specjalistów posiadających odpowiednie kompetencje, ale reprezentujących także inne zawody pomocowe niż pracownicy socjalni. Dotychczasowe doświadczenia zawodowe specjalistów pracujących jako koordynatorzy IPUS pokazują, że rozwój zawodowy tej grupy specjalistów zmierza w kierunku emancypacyjnym – wykształcenia się nowej specjalności pomocowej. Koordynatorzy IPUS podążają tu ścieżką rozwoju zawodowego, jaką wcześniej przeszli m.in. koordynatorzy pieczy zastępczej.

				wszystkim zmiany rozwijające i podnoszące jakościowo same usługi. Niestety, największym mankamentem komentowanego projektu zmiany ustawy, jest dalsze skupienie się projektodawców na zmianach o charakterze techniczno-organizacyjnym (strukturalnym), ale bez postulowanych wielokrotnie zmian dotyczących istoty i jakości usług społecznych (ich zakresu, katalogu, standardów). Oprócz więc, słusznie proponowanej przez projektodawców, zmiany polegającej na obowiązku przeprowadzenia konsultacji projektu programu usług społecznych z mieszkańcami danej gminy, w trybie, o którym mowa w art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721) – dalsze propozycje zawarte w dokumencie nie stanowią realnej odpowiedzi na nikłe zainteresowanie samorządów co do wprowadzania nowych form usług w ramach nowo tworzonych centrów usług społecznych.	
50.	Uwagi ogólne (art. 28 pkt 2 i art. 31 ust. 1 pkt 1 ustawy o CUS)	Spotkanie CUS	Stanowiska organizatora pomocy społecznej i organizatora usług społecznych powinny być stanowiskami urzędniczymi, kierowniczymi, ponieważ do ich wykonywania wymagane jest doświadczenie kierownicze		Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.
51.	Uwagi ogólne	Spotkanie ekspertów	Dodać w ustawie o CUS zapis gwarantujący zlecenie przez CUS min. 30% usług podmiotom ekonomii społecznej		Wyjaśnienie. Propozycja wykracza poza zakres zmian projektowych. Regulacje w zakresie współpracy administracji publicznej z organizacjami sektora obywatelskiego i ekonomii społecznej są potrzebne, ale wymagają ujęcia systemowego w ramach odrębnej

					nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
52.	Uwagi ogólne (art. 2 ust. 1 ustawy o CUS)	Osoba prywatna	Poszerzenie katalogu usług społecznych o obszary wymienione w ustawie o samorządzie gminnym, jak np. polityka senioralna, oraz o obszary m.in. ochrony zdrowia, zabezpieczenia społecznego, podejmowane również przez podmioty centralne		Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy. Ochrona zdrowia jest wymieniona w art. 2 ust. 1.
53.	Uwagi ogólne (art. 28 pkt 2 ustawy o CUS)	Centrum Usług Społecznych w Skarszewach CUS Sępólno Krajeńskie CUS-y kujawsko-pomorskie	Zmiana brzmienia dotychczasowego art. 28 pkt 2 dot. kwalifikacji OUS: „ma co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe na stanowisku kierowniczym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu o którym mowa w art. 2 ust 1”	Aktualnie organizator usług społecznych musi posiadać co najmniej 2-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym. Zapis jest w pewnej sprzeczności do istniejącego rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. W RRM organizator usług jest stanowiskiem pomocniczym i obsługi. Trudno pogodzić to, że pracownik pomocniczy ma mieć doświadczenie kierownicze. Mamy wiele osób, które sprawdzają się w organizacji wszelkiego rodzaju usług, ale nie zajmowały stanowisk kierowniczych. Poza tym trudno jest proponować osobie z doświadczeniem kierowniczym stanowisko pomocnicze. Zgodnie z art. 122 ustawa o pomocy społecznej nawet kierownik ośrodka pomocy społecznej nie musi mieć doświadczenia kierowniczego a jedynie 3-letni staż w pomocy społecznej i specjalizację z zakresu organizacji pom. społecznej. Dla organizatora usług społecznych doświadczenie zawodowe bez kierowniczego byłoby wystarczające. Organizatorem usług społecznych może być osoba, która ma co najmniej 2-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1. Wymagania wobec osoby zajmującej stanowisko organizatora usług	Uwaga zasadna, została uwzględniona w projekcie.

				społecznych stanowią bariery w pozyskaniu odpowiednich osób mogących wykonywać zadania OUS-a. Bardzo dużo osób zgłasza swoją kandydaturę będących dotychczas koordynatorami odpowiednich działów w Ośrodkach Pomocy Społecznej. Szczegółowy wykaz kierowniczych stanowisk nie obejmuje stanowiska koordynatora. W województwie kujawsko-pomorskim powstające CUS mają poważny problem z zatrudnieniem osoby na stanowisku organizatora usług społecznych, z uwagi na wymóg z art. 28 pkt 2. W strukturach organizacyjnych ops, ale również innych podmiotów świadczących usługi społeczne na terenach wiejskich, miejsko-wiejskich jest bardzo ograniczona liczba stanowisk kierowniczych. Wymóg ten stanowi kluczowy czynnik utrudniający przekształcenie ops w cus.	
54.	Uwagi ogólne (art. 30 ustawy o CUS)	CUS Kołobrzeg Elbląski CUS	Należy wskazać ścieżkę awansu dla KIPUSa, prawo do dodatku terenowego oraz prawo do dodatkowego urlopu raz na 2 lata	Art. 30 ustawy określa wymagania na stanowisku KIPUS. Nie ujęto możliwości ani ścieżki awansu dla ww. grupy pracowników, chociażby dwustopniowej np. KIPUS i Starszy KIPUS. Należy wskazać ścieżkę awansu dla KIPUSa, prawo do dodatku terenowego oraz prawo do dodatkowego urlopu raz na 2 lata. KIPUS nie prowadzi swojej pracy z za biurka, ponieważ z usług społecznych często korzystają osoby, które mają trudność, by samodzielnie dotrzeć do siedziby ECUS. KIPUS rozpoznaje indywidualne potrzeby i kwalifikuje do usług podczas spotkania w miejscu zamieszkania mieszkańca KIPUS nie prowadzi swojej pracy z za biurka, ponieważ z usług społecznych często korzystają osoby, które mają trudność, by samodzielnie dotrzeć do siedziby ECUS. KIPUS rozpoznaje indywidualne potrzeby i kwalifikuje do usług podczas spotkania w miejscu zamieszkania mieszkańca	Wyjaśnienie. Koordynator IPUS jest specjalistą pomocowym pracującym w bezpośredniej styczności z ludźmi, w sposób obejmujący pracę terenową. Kwestię rozwoju zawodowego (w tym możliwości awansu zawodowego) należy uregulować w ramach działań systemowych ukierunkowanych na rozwój i wzmocnienie zawodów i specjalności pomocowych, których przedstawiciele uczestniczą w realizacji usług społecznych.
55.	Uwagi ogólne	CUS Sępólno Krajeńskie CUS Kołobrzeg	Zrównanie OSL i KIPUS z uprawnieniami pracowników socjalnych.	Organizator społeczności lokalnej został pozbawiany wszelkich dodatków i przywilejów (dodatkowy urlop oraz dodatek terenowy). Należy podkreślić, iż	Wyjaśnienie. Kwestię rozwoju zawodowego (w tym możliwości awansu zawodowego) OSL i

	(art. 33 pkt 3 ustawy o CUS)		Ścieżka awansu dla OSL.	pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodkach Pomocy Społecznej, pracujący metodą środowiskową - organizacji środowiska lokalnego, takie dodatki otrzymują. W takim razie niesprawiedliwym wydaje się przyznanie takich świadczeń Koordynatorom Indywidualnych Planów Usług Społecznych, którym takie dodatki nadal przysługują. Organizator Społeczności Lokalnej to nie tylko animator. To przede wszystkim mediator, negocjator, szeroko rozumiany planista i diagnosta, pracujący ze społecznością lokalną w ich środowisku. Istnieją dwie przesłanki warunkujące możliwość wypłacania dodatku, o jakim mowa w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Pierwszym z nich jest świadczenie pracy socjalnej w tzw. „środowisku”, tj. poza siedzibą jednostki organizacyjnej pomocy społecznej. Rozumiemy, iż ustawodawca daje możliwość wykonywania tego stanowiska innym osobom, niż pracownicy socjalni. Jednakże, jeśli to wyzwanie podejmują pracownicy socjalni, w pełni do tego przygotowani, posiadający wykształcenie i odpowiednie predyspozycje w tym zakresie, to nie stanowi to kwestii krzywdzącej??? Dlaczego mają oni tracić wszystkie przywileje, na które pracowali wiele lat. Art. 33 ustawy określa wymagania na stanowisku OSL, Nie ujęto możliwości ani ścieżki awansu dla ww. grupy pracowników, chociażby dwustopniowej np. OSL i Starszy OSL. Ponadto wymagania wskazanie ww. artykule w zakresie II stopnia specjalizacji w zakresie pracy socjalnej ze społecznością lokalną są zbyt zawężające możliwości znalezienia kadry na stanowisko OSL. Propozycja: OSL ma co najmniej 5-letnie doświadczenie w świadczeniu pracy socjalnej.	KIPUS należy uregulować w ramach działań systemowych ukierunkowanych na rozwój i wzmocnienie zawodów i specjalności pomocowych, których przedstawiciele uczestniczą w realizacji usług społecznych. Wykracza to poza materię projektu ustawy.
56.	Uwagi ogólne (art. 34 ust. 2 ustawy o	CUS Kołobrzeg		Art. 34 ust. 2 – dotyczy rozporządzenia RM w sprawie szkoleń dla pracowników centrum usług społecznych, paragraf 3 ust. 1 – zawęża się krąg osób, które mogą prowadzić szkolenia i nie jest kompatybilne z wymogami wskazanymi w art. 28 ustawy o CUS, w którym to nie	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.

	CUS)			określa się wymogów dotyczących kierunkowego wykształcenia wyższego na stanowisku OUS. W praktyce szkoleniowiec praktyk jest w stanie najlepiej przekazać swoją wiedzę i doświadczenie dla odbiorców szkolenia.	
57.	Uwagi ogólne (art. 38 ust. 2 ustawy o CUS)	CUS Kołobrzeg	wnioskuje się niewskazywanie czasu na realizację usług w ramach IPUS	Art. 38 ust. 2 „okres nie krótszy niż 3 m-ce” na koordynację IPUS. IPUS podobnie jak kontrakt socjalny może zostać zawarty np. na 1 tydzień, potrzeba zawarcia i koordynacji IPUS wynikać ma z potrzeb wnioskodawcy a nie z zapisów ustawowych i komplikuje z procesem wyłonienia Wykonawcy na podstawie art. 7 ust. 2, który to proces jest skomplikowany i długotrwały np. przetarg, konkurs, itp.	Uwaga nieuwzględniona. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.
58.	Uwagi ogólne (art. 46 ust. 1 i 2 ustawy o CUS)	CUS Kołobrzeg	Art. 46 ust. 1 i ust. 2 propozycja dla OUS i KIPUS – podsumowania 1x w danym roku kalendarzowym.	Termin 6 m-cy i 3 m-cy – to zbyt często na podsumowania. Uzasadnienie – raportowanie problemów i podejmowanie decyzji musi być realizowane w jednostce na bieżąco, zaś podsumowanie i wnioski po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego lub wykonaniu zadania.	Wyjaśnienie. To zagadnienie nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.
59.	Uwagi ogólne (art. 25)	Osoba prywatna	Poszerzenie katalogu doświadczenia kierowniczego dyrektora CUS w art. 25 o podmioty z szeroko rozumianej polityki społecznej, takie jak np. ZUS czy NFZ	Ograniczenie doświadczenia na stanowisku kierowniczym tylko do podmiotów wykonujących usługi, o których mowa w art. 2 ust. 1, podejmowanych wyłącznie przez gminę, przeczy idei tworzenia CUS jako nowoczesnej jednostki realizującej zadania w ramach szeroko rozumianej polityki społecznej. Obecna ustawa (w tym projekt zmian) ogranicza krąg osób zarządzających CUS tylko do osób pracujących w gminie głównie w pomocy społecznej. Oznacza to, że osoby mające doświadczenie kierownicze w jednostkach centralnych działających na rzecz ludzi, realizujących usługi społeczne, jak np. ZUS czy NFZ, nigdy nie będą mogły zostać dyrektorem CUS. Powoduje to zamknięcie dostępu do stanowiska dyrektora CUS głównie do aktualnych dyrektorów OPS-ów.	Wyjaśnienie. To nie jest przedmiotem regulacji projektu ustawy.

EZD RP KS
(SMS – SH)
Data rejestracji: 2025 – 04 – 29
Data wpływu: 2025 – 04 – 29

SZEF
KANCELARII PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Małgorzata Paprocka

BPU.15.2.2025

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2025 r.

Dot. SPS-III.020.58.6.2025

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. CZ. SPS-III.020.58.10.2025
Data wpływu 29.04.2025r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na przesłaną prośbę o przedłożenie uzupełnienia uzasadnienia do wniesionego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, w zakresie wynikającym z wymogu określonego w art. 34 ust. 2 pkt 4 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 118 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działając jako umocowany przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w pracach na projektem ustawy, przedstawiam następujące informacje.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych zakłada wprowadzenie kilkunastu zmian do ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (dalej: ustawa o CUS). Są to w zdecydowanej większości zmiany korygujące dotychczasowe rozwiązania w zakresie standardów funkcjonowania centrum usług społecznych. W pozostałym zakresie proponowane zmiany mają ułatwić funkcjonowanie istniejących centrów usług społecznych.

Skutki finansowe wejścia w życie ustawy zostały przedstawione na stronie 19 uzasadnienia do projektu ustawy w rozdziale V „Skutki finansowe wprowadzenia ustawy”. Z uzasadnienia tego wynika, że wejście w życie projektowanych przepisów ustawy nie będzie generować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa ani dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Należy podkreślić, że w uzasadnieniu nie wskazano skutków finansowych dla dodawanego do ustawy o CUS art. 34b, przewidującego upoważnienie dla Rady Ministrów do przyjęcia rządowego programu dofinansowania wynagrodzeń oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników określonych w tym programie, zatrudnionych w centrum, z uwagi na fakultatywny charakter tego upoważnienia ustawowego do przyjęcia programu przez Radę Ministrów, nieokreśloną przez ustawę kwotę dodatku oraz niewskazanie okresu, za jaki dodatek będzie przysługiwał. Wszystkie te elementy będą dopiero określone w programie Rady Ministrów.

Odnosząc przy tym należy, że również Rada Ministrów w przesłanym do Sejmu uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (druk nr 274), który zawierał podobne rozwiązania, jak w dodawanym do ustawy o CUS art. 34b, nie wskazała dodatkowych skutków finansowych dla projektowanych rozwiązań. W Ocenie Skutków Regulacji do tego rządowego projektu ustawy, w części dotyczącej wpływu na sektor finansów publicznych, zawarte zostało stwierdzenie: „Wejście w życie projektowanych przepisów ustawy nie będzie generować dodatkowych skutków dla budżetu państwa”.

Biorąc pod uwagę powyższe, wejście w życie rozwiązań zawartych we wniesionym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekcie ustawy o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, nie będzie co do zasady generować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa ani dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Niemniej jednak przedstawiam następujące wyliczenia dotyczące hipotetycznych skutków finansowych dla budżetu państwa w przypadku ustanowienia, na podstawie dodawanego do ustawy o CUS art. 34b, programu Rady Ministrów dofinansowania wynagrodzeń oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników określonych w tym programie, zatrudnionych w centrum usług społecznych.

Do wyliczenia tego rodzaju skutków finansowych dla budżetu państwa wprowadzenia proponowanego rozwiązania przyjęto następujące założenia:

- 1) liczba centrów usług społecznych: 108 (stan na dzień 1 lutego 2025 r., por. załącznik do uzasadnienia);
- 2) liczba pracowników CUS objętych programem: 540 (pięciu pracowników na jeden CUS – średnio w jednym centrum jest zatrudniony jeden organizator usług społecznych, dwóch koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych, jeden organizator społeczności lokalnej¹ oraz dodatkowo jeden pracownik realizujący zadania CUS);
- 3) wysokość dodatku: 1000 zł brutto² na pracownika miesięcznie (ok. 1200 zł łącznie z kosztami pracodawcy).

Biorąc pod uwagę tak przyjęte założenia, koszt dla budżetu państwa przyjęcia wyżej wskazanego programu przez Radę Ministrów mógłby zatem wynieść ok. 7,776 mln zł rocznie.

Z poważaniem,
Mateusz Rydz

¹ Por. dane dotyczące liczby zatrudnionych specjalistów w centrum podano na podstawie *Raportu NRR 2023*, s. 39.

² Kwota przyjęta analogicznie do rozwiązań w obecnie obowiązujących programach rządowych wprowadzonych: uchwałą nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027” (MP poz. 505), uchwałą nr 63 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024–2027” (MP poz. 504) oraz uchwałą nr 64 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024–2027” (MP poz. 506).

RPW/12106/2025 – 1P

EZD RP KS
(BPW – III)
Data rejestracji: 2025 – 04 – 09
Data wpływu: 2025 – 04 – 09

Prezes
Adam Glapiński

Warszawa, 4 kwietnia 2025 r.

DP.IV.024.40.2025.MJ

Pan

Jacek Cichocki

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie,

W nawiązaniu do pisma z dnia 19 marca 2025 r. (znak: SPS-III.020.58.5.2025) dotyczącego prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, uprzejmie informuję, że Narodowy Bank Polski nie zgłasza uwag do powyższego dokumentu.

Z poważaniem

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.58.7.2025

Data wpływu 09.04.25r.

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
WP.420.35.2025

Warszawa, 15 kwietnia 2025 r.

Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 19 marca 2025 r. uprzejmie informuję, że Krajowa Rada Sądownictwa na posiedzeniu w dniu 11 kwietnia 2025 r. postanowiła nie zajmować stanowiska w przedmiocie prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, gdyż nie dotyczy on, określonego w art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r., poz. 269 ze zm.), zakresu spraw podlegających opiniowaniu przez Krajową Radę Sądownictwa.

Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa
sędzia Dagmara Pawełczyk-Woicka

/podpisano elektronicznie/

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-111.020.58.9.2025

Data wpływu 17.04.25r.

KRAJOWA RADA SĄDOWNICTWA

SĄD NAJWYŻSZY

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, 15 kwietnia 2025 r.

BSA II.021.20.2025

Pan
Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 19 marca 2025 r., SPS-III.020.58.5.2025, mając na uwadze treść art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 622), w świetle którego Sąd Najwyższy może opiniować projekty tylko takich ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego, w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *projektu ustawy o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*.

Z poważaniem,

dr hab. Małgorzata Manowska
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. *SPS-III.020.58.5.2025*

Data wpływu *16.04.25r.*

Uwagi **do projektu ustawy o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych** **przez centrum usług społecznych**

I. Uwagi ogólne:

1. Przedłożony do opiniowania projekt ustawy zakłada wprowadzenie kilkunastu zmian do ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. Dz.U.2019.1818). Zgodnie z zamierzeniem projektodawcy proponowane regulacje mają na celu przede wszystkim korektę dotychczasowych rozwiązań po to, by stworzyć bardziej korzystne warunki do powstawania nowych centrów usług społecznych. Przewiduje się również wprowadzenie nowych regulacji, które ułatwiają funkcjonowanie istniejących centrów usług społecznych (str. 1 uzasadnienia projektu).
2. W odniesieniu do analizowanej treści projektu należy wskazać, że znacząca część proponowanych przepisów wykracza poza przesłanki stosowania przepisu art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2024r., poz. 622 t.j.). W myśl tego przepisu przedmiot opiniowania przez Sąd Najwyższy mogą stanowić projekty ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także inne projekty ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego.
3. W przedstawionym do opiniowania akcie prawnym istotna z punktu widzenia organów wymiaru sprawiedliwości jest propozycja wprowadzenia do porządku prawnego art. 50a przewidującego ponoszenie odpowiedzialności karnej przez osobę, która nie będąc do tego uprawnionym, używa w nazwie, w firmie lub do określenia wykonywanej przez siebie działalności albo w reklamie określenia „centrum usług społecznych”.

II. Uwagi szczegółowe:

Ponownego rozważenia wymaga projektowany kształt art. 50a w zakresie, w jakim proponuje się poniesienie przez sprawcę odpowiedzialności karnej.

Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 50a ten, kto nie będąc do tego uprawnionym używa w nazwie, w firmie lub do określenia wykonywanej przez siebie działalności albo w reklamie określenia „centrum usług społecznych” (ust. 1) oraz ten kto dopuszcza się takiego czynu działając w imieniu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej (ust. 2) miałby podlegać grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Z treści § 28 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. 2016, poz. 238) (cyt. dalej jako: z.t.p.). wynika, że powody kryminalizacji muszą być poważnie uzasadnione, a ocenę celowości kryminalizacji musi poprzedzać rozważenie wprowadzenia regulacji o charakterze administracyjnoprawnym (np. w postaci kar pieniężnych bądź porządkowych), a nawet cywilnoprawnym (zob. J. K. Warylewski [w:] T. Bąkowski i in., *Zasady techniki prawodawczej. Komentarz*, Wydawnictwo ABC 2003). A zatem trzeba rozważyć, czy sięgnięcie po sankcje karne jest zasadne patrząc z perspektywy zasady *ultima ratio* prawa karnego. Jednocześnie należy brać pod uwagę skuteczność przepisów, która jest determinowana m.in. przez realne możliwości ich egzekucji oraz społeczne koszty wymiaru sprawiedliwości karnej (zob. J. K. Warylewski [w:] T. Bąkowski i in., *Zasady techniki prawodawczej. Komentarz*, Wydawnictwo ABC 2003, komentarz do § 28, teza 14). Tym samym, decydując się na

poszerzenie zakresu penalizacji, projektodawca powinien przeprowadzić szeroko zakrojone badania orzecznictwa sądów powszechnych, a następnie dokonać bilansu przesłanek mających uzasadniać objęcie zakresem kryminalizacji zachowań dotychczas niepenalizowanych. Tymczasem, jak wynika z analizy uzasadnienia do projektu, na potrzeby opiniowanej regulacji nie został przeprowadzony bilans przesłanek mających uzasadniać poszerzenie katalogu zachowań karalnych.

W dalszej kolejności trzeba zwrócić uwagę, że chociaż ustawodawca ma pełną legitymację demokratyczną do kształtowania sankcji karnych, to jednak powinien on uprawdopodobnić, że zabieg taki nie narusza standardów konstytucyjnych mających swe źródło w treści art. 31 ust. 3 Konstytucji. Jeśli chodzi o zasadę proporcjonalności, to składają się nań trzy elementy: zasada przydatności, zasada konieczności (dyrektywa wyboru środków najmniej uciążliwych spośród skutecznych) oraz zasada proporcjonalności w ścisłym słowa znaczeniu. Zarówno dla kryminalizacji, jak i ustanowienia wymiaru kary istotne jest, aby spełnione zostały wszystkie wymienione wyżej przesłanki (zob. wyrok TK z dnia 3 października 2000 r., sygn. K 33/99, OTK ZU 2000, Nr 6, poz. 188; orzeczenie TK z 26 kwietnia 1995 r., K. 11/94, OTK 1995 r. cz. I, poz. 12 oraz orzeczenie z 26 stycznia 1993 r., U. 10/92, OTK 1993 r., cz. I, poz. 2). Zasada proporcjonalności wymaga, aby ustawodawca ustalał represję karną w sposób racjonalny i odniesiony do konkretnych celów kary oraz by efekty regulacji pozostawały w odpowiedniej proporcji do ciężarów nakładanych na obywatela. Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej należy nadto udowodnić, że istniejące już środki nie są wystarczające dla realizacji dyrektyw wymiaru kary i środków karnych.

Odnosząc powyższe uwagi do opiniowanych rozwiązań należy podnieść, że aczkolwiek projektodawca wykazał potrzebę ukształtowania nowego typu czynu zabronionego (s. 8-9 uzasadnienia), niemniej jednak nie przedstawił w uzasadnieniu projektu konkretnych argumentów przemawiających za unormowaniem tej kwestii w formie ponoszenia odpowiedzialności karnej.

Tymczasem wypada zaznaczyć, że w myśl art. 2 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, usługi społeczne oznaczają działania z zakresu polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej. Działania te podejmowane są przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców.

Dla oceny projektowanego rozwiązania nie bez znaczenia jest również wskazany przez projektodawcę cel, któremu miałyby służyć kryminalizacja zachowań polegających na używaniu przez osoby nieuprawnione w nazwie, firmie lub dla określenia wykonywanej przez siebie działalności albo w reklamie określenia „centrum usług społecznych”. A mianowicie za pośrednictwem tej regulacji projektodawca dąży do zagwarantowania „potencjalnym użytkownikom usług społecznych (...), do których kierowane są usługi społeczne przewidziane w programach usług społecznych, że usługi te będą realizowane zgodnie z prawem, ze standardami określonymi w ustawie oraz zgodnie z obowiązującymi w danej gminie programami usług społecznych.(...) Nadto, w ocenie projektodawcy, utrzymywanie sytuacji, w której mogą legalnie funkcjonować obok siebie jednostki używające nazwy „centrum usług społecznych” działające bez jakichkolwiek standardów i „centra usług społecznych” działające na zasadach określonych w ustawie z 2019 r. (zgodnie z określonymi standardami) jest niekorzystne zarówno do użytkowników usług społecznych, jak i dla gmin, które utworzyły centra na podstawie ustawy z 2019 r.” (s. 8-9 uzasadnienia).

W rezultacie powyższego - mając na uwadze zarówno cel działania centrów usług społecznych, jak i wskazany przez projektodawcę powód, dla którego posługiwanie się tą nazwą

miałoby podlegać ochronie - proponowane rozwiązanie wydaje się nie spełniać wymogu proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji).

W tym kontekście wątpliwości rodzi także uczynienie przez projektodawcę punktem odniesienia dla kształtu opiniowanej regulacji przepisów zawartych w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U.2023.35 t.j.) i w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o szczególnej opiece geriatrycznej (Dz.U.2024.1666 t.j.), a w rezultacie tego zaproponowanie by - tak jak w przypadku zachowania opisanego w art. 38 ustawy o Polskim Bonie Turystycznym (tj. używania przez sprawcę, który nie jest do tego uprawniony określenia "Polski Bon Turystyczny" w nazwie, w firmie lub do określenia wykonywanej przez siebie działalności gospodarczej albo w reklamie) oraz w art. 46 ustawy o szczególnej opiece geriatrycznej (tj. używania, bez wymaganych uprawnień, określenia "centrum zdrowia 75+" w nazwie, w firmie lub do określenia wykonywanej działalności gospodarczej albo w reklamie), - następstwem realizacji przez sprawcę znamion typu czynu zabronionego opisanych w projektowanym art. 50a było ponoszenie odpowiedzialności karnej. Wydaje się bowiem, że z uwagi na pełnione przez centra usług społecznych funkcje i charakter, rodzaj dóbr prawnych mających podlegać ochronie za pośrednictwem projektowanego art. 50a - w tym potencjalne zagrożenia, jakie opisane w tym przepisie zachowanie stwarza dla dóbr prawnych podmiotów korzystających z centrów usług społecznych - jako wzór należałoby raczej przyjąć regulacje zawarte w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2024.1491 t.j.) i w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych (Dz.U.2023.1972), a przewidujące ponoszenie odpowiedzialności wykroczeniowej. I tak, w myśl art. 50b ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie „Kto, działając w imieniu organizacji pozarządowej, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 lub innych podmiotów, które nie są organizacjami pożytku publicznego, informuje organ administracji publicznej, osobę fizyczną lub prawną, że organizacja lub podmiot status taki posiada, podlega karze grzywny”. Z kolei art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych przewiduje, że karze grzywny podlega ten kto, bez wymaganego uprawnienia posługuje się tytułem, o którym mowa w art. 14 ust. 1 (tj. tytułem odpowiadającym nazwie zawodu medycznego). Natomiast, jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podlega karze grzywny albo karze ograniczenia wolności (ust. 2).

W tym kontekście ponownego rozważenia wymaga projektowany kształt art. 50a.

III. Podsumowanie

Podsumowując należy wskazać, że przedłożony do zaopiniowania projekt wymaga dalszych prac legislacyjnych we wskazanym w opinii kierunku. Z przedstawionych powyżej względów proponowane rozwiązanie wydaje się bowiem nie spełniać wymogu proporcjonalności, co jest podstawowym wymogiem zgodności regulacji karnej z Konstytucją.

Analiza wskazanych w projektowanym art. 50a przesłanek skłaniałaby raczej do unormowania tej kwestii w formie ponoszenia odpowiedzialności za wykroczenie.